

relevant

geloof / kerk / mens / maatschappij
bisdom Antwerpen / maart - april 2022

*Als een
lopend vuurtje*

© Stijn Wis - Broedertijk Delen

PRIVATE STICHTING
ANTWERPEN EN KEMPEN

OP HYBRIDE
MEIBEDEVAART

DWARS DOOR
DE BOERENBUITEN

GEEN ANDERE HANDEN
DAN DE JOUWE

Relevant - Nummer 2
TWEEMAANDELIJKS
maart - april 2022

Afgiftekantoor 2099
Antwerpen X - P 914402
www.relevant-bisdomentwerpen.be

> **Op de cover:** 'Dwars door de boerenbuiten' fietsen of wandelen met familie of vrienden en zo geld inzamelen voor de partners van Broederlijk Delen en hun projecten. Dat kan dit jaar op 30 april in ons bisdom. Tijdens de vasten trekt Broederlijk Delen de campagnelijn 'Delen doet goed. Ook met het Zuiden' van vorig jaar door en roept het op tot een 25-procentrevolutie. "We trekken onze stoute schoenen aan en roepen op tot revolutie, in denken en doen", legt Karel Ceule van Broederlijk Delen uit. "We moeten niet alleen onze ecologische voetafdruk verdelen, ook de verdeling van macht en welvaart moet eerlijker. En waarom vijftieng procent? Omdat volgens een studie in 'Science Magazine' een vierde van een bevolking volstaat om een verandering mogelijk te maken. Dat is hoopgevend." Lees meer op blz. 14.

INHOUD

Woord van de bisschop	3
Als een lopend vuurtje	4
'Handelingen' als reisgids:	
Hij trok weldoende rond	10
Private stichting.	
Financieel en materiaal beheer voor dummies ...	12
Dwars door ... met Broederlijk Delen	14
Agnes Pas schrijft een ode aan het leven	15
Lentepoets	16
Kiosk	17
In de kijker: Meibedevaart	20
Estafette: Jongerenpastores Marilène Moons en Jasper Hermans	21
Lerenslang: Vraag het aan ... onze bisschop	22
Doorkijk: Geen andere handen dan de jouwe	23
Jongerenkatern	24
Was jij erbij?	26
Het voorval	28

COLOFON

Relevant, het diocesane magazine van het bisdom Antwerpen, verschijnt tweemaandelijks.

Verantwoordelijk uitgever is Nathalie Milio,
Schoenmarkt 2, 2000 Antwerpen.

Hoofdredactie: Ilse Van Halst

Redactieraad: Jan Caljon, Steven De Schampelaere,
Jonathan Wuyts, David Godecharle, Nathalie Milio, Marc Philips,
Saskia van den Kieboom, Lea Verstricht

Redactie: *Relevant*, Groenenborgerlaan 149, 2020 Antwerpen,
03 287 35 83, relevant@bisdomantwerpen.be,
www.relevant-bisdomantwerpen.be.

Abonnementen: Abonnementen *Relevant*, p/a Halewijnlaan 92,
2050 Antwerpen, 03 210 08 37 of 03 202 84 30,
abonnementen.relevant@kerknet.be.

Een jaarabonnement kost 20 euro. Jongeren betalen 10 euro.

Abonnees in het buitenland betalen 40 euro.

Een steunabonnement kost 50 euro.

Voor een los nummer betaal je 5 euro.

Abonneren kan op IBAN: BE45 7350 3165 1589, BIC: KREDBEBB
van vzw Bisdom Antwerpen – *Relevant* met duidelijke vermelding
van naam en adres voor wie het abonnement bestemd is.

© Nicky De Vocht

ZUURSTOF

Stappenplannen uitwerken, mikken op resultaten, een tandje bijsteken ... Het klinkt ons bekend in de oren. Voortdurend stellen we ons doelen en gaan we ervoor. Dat is nuttig en nodig, willen we iets gedaan krijgen.

Vaak worden we evenwel zo opgeslorpt door het 'doen' dat we vergeten de tijd te nemen voor verdieping. We vergeten stil te vallen en ons even niet te focussen op prestaties. Ook dat is nodig en zinvol. Om te herademen, om oog te krijgen voor het ruimere plaatje of om de zaken vanuit een ander perspectief te bekijken. Zo ontstaan nieuwe mogelijkheden.

Zulk een zuurstofrijke oefening doet ons bisdom met het project 'Handelingen', dat stilaan op zijn einde loopt. Onder het motto 'Als een lopend vuurtje' sluiten we het samen af met een diocesaan ontmoetingsfeest in Turnhout op pinkstermaandag 6 juni. Een feest dat niet alleen een hartverwarmende afronding wil zijn van het project, maar ook – zo spreken velen in het dossier van dit nummer hun dromen uit die tijdens die drie jaren opborrelden – een opening naar vernieuwing, naar een Kerk van morgen.

Verder nodigt *Relevant* je uit om zuurstof op te doen in de boerenbuiten ten voordele van projecten van Broederlijk Delen of te herbronnen tijdens de traditionele Meibedevaart. Paulus' reizen bieden dan weer zuurstof voor de geest.

Al die zuurstof geeft energie, om ons te verdiepen in het financieel en materieel beheer van onze parochies of om de kerk een schoonmaakbeurt te geven. Om met jongerenpastores Marilène en Jasper te dromen van een plek waar jongeren hun geloofsverhaal kunnen ontdekken. Om alle-daagse dingen anders te bekijken, zoals Agnes Pas ondervond tijdens een jaar van dagelijkse reflecties. Om het leven te omarmen, ook de moeilijke momenten. Om te durven loslaten en kiezen voor verandering.

Kom jij ook zuurstof opdoen op 6 juni in Turnhout?

Ilse Van Halst

MEER DAN EEN TALKSHOW

Katholieken hebben iets met kleingeld. In elke kerkdienst gaat iemand rond met de schaal. Ieder kan er een muntstuk of een briefje in leggen. Een bijdrage in de kosten van de eredienst. Je hoort de muntjes tikken, het ene tegen het andere. Dat getik geeft een thuisgevoel. Er gaat bijwijken enige rust van uit. Het hoort bij de achtergrondgeluiden van een katholieke kerkdienst. Een zakje met vooral muntjes: dat is meestal het resultaat van een collecte. Een vooral symbolische bijdrage aan de veel grotere kosten voor het onderhoud van de kerk en het verzorgen van de eredienst.

Achtergrondgeluid

Mij gaat het nu niet om de zondagse collecte, maar om de verhouding tussen de werkelijke kosten en de verzamelde bijdrage. Niet enkel in de kerk, maar vooral daarbuiten. Immers, wat zich wekelijks afspeelt in de kerk, speelt zich dagelijks af buiten de kerk, in de samenleving. Onze Belgische of Vlaamse bijdrage tot de oplossing van grote wereldvragen staat niet in verhouding tot de werkelijke omvang ervan. Verder dan een symbolische bijdrage komen we meestal niet. Ook van die kleine bijdrage gaat trouwens een rustgevend gevoel uit. We zijn eraan gewoon geraakt. Een achtergrondgeluid in de grote eredienst van ons economisch en maatschappelijk leven. Meer moet dat niet zijn, denken we dan.

Binnenkort begint de jaarlijkse veertigdagentijd. Opnieuw zal een oproep klinken tot solidariteit en rechtvaardigheid. Uit verschillende hoeken tegelijk. Uit de Bijbel met profeten als Jesaja en Jeremia. Uit het Evangelie met wat Jezus vraagt en voor doet. Uit werkgroepen die zich inzetten voor mensen in kansarmoede op grote of kleine schaal. Uit acties als Broederlijk Delen die steun verlenen aan tal van projecten wereldwijd. Hun boodschap is niet geliefd. Ze is moeilijk te verpakken in een sympathieke talkshow. Ze legt wanverhoudingen bloot tussen mensen, landen en volken. Ze plaats ons voor een persoonlijke

› *Het heeft hem zichtbaar deugd gedaan. Van 30 januari tot 1 februari ging onze bisschop drie dagen op 'citytrip' naar Turnhout. Tijdens dat werkbezoek ter voorbereiding van het diocesane ontmoetingsfeest 'Als een lopend vuurtje' op pinkstermandag 6 juni, maakte hij van dichtbij kennis met de kerkgemeenschap van de regio, met managers, met vertegenwoordigers uit de zorgsector en de onderwijswereld, met de burgemeester en stadsdiensten enzovoort. Het heeft hem zichtbaar deugd gedaan om tijdens deze contactarme coronatijd mensen te ontmoeten. "Het is toch een veel intensere kennismaking als je drie dagen lang onder de mensen verblijft, als het ware samen opstaat en gaat slapen", blikt hij terug. Dat heeft een stevige basis gelegd voor het ontmoetingsfeest. "Ik kijk ernaar uit om iedereen terug te zien."*

keuze. In welke wereld willen we leven? Voor welke wereld willen we ons engageren? Dank aan al wie deze vraag in de veertigdagentijd ter harte wil nemen. Ze draagt een kiem van verrijzenis of opstanding in zich.

Meer dan kleingeld

In Turnhout bezocht ik onlangs een vluchtelingen-gezin uit Syrië. Vader, moeder en tien kinderen tussen vijf en tweeëntwintig jaar. Ze moesten vluchten uit de streek van Idlib, in het noordwesten van Syrië. Daar zijn alle resterende groepen van rebellen samengestroomd of samengedreven. Het oorlogsgeweld is er nog niet afgelopen. Via Turkije konden ze België bereiken. Nu is het gezin opnieuw verenigd. Vrijwilligers van de Marrakeshgroep ondersteunen en begeleiden het. Dankzij hun medewerking is een passende woning gevonden. Hun belangrijkste drijfveer? Dat de kinderen nu veilig naar school kunnen. Die dromen al van een toekomst als verpleegkundige, kapper, kok of arts. Het was een mooie en ontroerende ontmoeting. Hier ligt meer dan kleingeld in de schaal, dacht ik. Deze solidariteit

gaat over leven of dood, over menselijkheid of onmenselijkheid. Zulke initiatieven zijn een voorschot op de nieuwe wereld waarnaar we uitzien. Met dank aan velen: van het ministerie en de gemeentelijke administratie tot de eigenaar van het huis, de leerkracht Nederlands voor nieuwkomers en de burens.

Vorbij de veertigdagentijd, de Goede Week en Pasen kijken we in ons bisdom reeds richting Pinksteren. We zijn volop bezig met de voorbereiding van een feestelijke diocesane ontmoetingsdag in Turnhout op pinkstermaandag 6 juni. Als motto kozen we 'Als een lopend vuurtje'. Vuur is wat de Heilige Geest op Pinksteren komt brengen. Het logo stelt een vlammetje voor, dat lachend bergop beweegt. Het wil de hoogte in. De vreugde van het Evangelie. Na twee jaren van coronabeperkingen willen we weer vrijheid en verbondenheid ervaren. Niet digitaal, maar levensecht. Noteer de datum alvast in je agenda. Iedereen is welkom. Jij bent welkom.

+ Johan Bonny

› *Ook op het patroonsfeest van de KU Leuven op 2 februari had mgr. Bonny, referent voor onderwijs aan de universiteiten van Leuven en van Antwerpen, het over de nood van elk van ons aan tastbare contacten, "... want zo zijn we als mens geschapen door God die zelf gemeenschap is". "Een gezinsbubbel en een knuffelcontact, het zijn leuke eufemismen en het klinkt gezellig, die eufemismen, maar liever worden we er niet toe veroordeeld of verplicht", zei hij tijdens de homilie in de eucharistieviering die hij voorging. "Het coronavirus stelt ons nu al ruim twee jaar op de proef. Het treft ons in onze bewegingsvrijheid, in onze sociale contacten, in onze economische en culturele activiteiten, in ons gezinsleven en onze persoonlijke relaties. En de pandemie legt ook zwakheden bloot, de zwakte van ons sociaal weefsel, onze mentale weerbaarheid op lange duur, onze verbondenheid met de natuur en met God."*

ALS EEN LOPEND VUURTJE

Op 6 juni bekroont een vurig pinksterfeest in **TURNHOUT** het project 'Handelingen'. Kom jij ook? Hoe appelleert het jou? Wat betekent het voor de Kerk van morgen?

OOK IK KAN EEN KLEINE APOSTEL ZIJN

“Met Pinksteren breekt de wereld open, zoals een eierschaal openbreekt. En komt het kuiken tevoorschijn, nog bibberend en bevend, kleverig en nat, maar het staat er. Zo staan de apostelen er met Pinksteren: bibberend en bevend, nog wat nat en onzeker, maar ze staan er. Als begin van een nieuw verhaal én als ontknoping van het verhaal van Jezus met zijn leerlingen toen, nu en in alle tijden”, zegt mgr. Johan Bonny, vooruitblikkend naar het slotfeest van het project 'Handelingen' in Turnhout op pinkstermaandag 6 juni. “Elke Kerk heeft bijwijken zo'n pinksterervaring nodig. Op het moment zelf is dat doorgaans niet zo prettig, maar daarna sta je er en gaat je wereld plots terug open.”

Ilse Van Halst

Al drie jaar lang zijn we in ons bisdom op weg met het boek *Handelingen van de Apostelen*. Onder het motto 'Als een lopend vuurtje' nodigt mgr. Bonny iedereen uit op een grote diocesane ontmoeting en zending in Turnhout als slotfeest van die toch wel spirituele oefening en hopelijk als een nieuw begin, net als in *Handelingen*. “Dat Bijbelboek opent met het pinksterfeest, na een inleidende situatieschets. In tegenstelling tot een klassieke roman, waar de ontknoping op het einde volgt, opent *Handelingen* dus met een apotheose om af te ronden met een open einde”, duidt de bisschop. “Het begin daarentegen is welomschreven: de Geest vaart over de twaalf apostelen, ze begrijpen wat hen te doen staat en plots breekt hun wereld open. Tot de dag van Pinksteren was hun wereld begrensd tot Jeruzalem, waar de beslissende dagen uit Jezus' leven zich afspeelden: van leven over dood tot verrijzenis.”

Uitbreken

De bisschop koos bewust voor een pinkster-event als slot van het project 'Handelingen' omdat je het boek *Handelingen van de Apostelen* ook van achter naar voren kunt lezen. “Alles wat er gebeurt in dat Bijbelboek is ontplooiing van het pinksterverhaal”, aldus mgr. Bonny.

“Onze Kerk heeft vandaag nood aan een nieuwe pinksterervaring. Niet omdat de vertrouwde cocon die ons omhult en warm houdt, versleten is en afgedaan heeft, maar omdat het geen zin heeft ons terug te trekken in die cocon en de wanden van de schaal te verstevigen. We moeten uitbreken!”

Mgr. Bonny beseft dat mensen soms onzeker en bang zijn om die veilige cocon – die van de vertrouwde kerkelijkheid of die van de secularisatie – te verlaten. “Vandaag

bevinden Kerk en geloof zich opnieuw in een pril en broos stadium. Mensen aarzelen en zoeken. Ik hoop dat de Geest hen kan helpen om in dat zoeken een nieuwe adem te vinden”, zegt hij. En hij droomt luidop: “Ik zal blij zijn als na dat proces van drie jaar christenen van vandaag iets zouden ervaren als: 'Ook ik, op mijn plek, kan een kleine apostel zijn. Dat is wat Jezus van mij verlangt. Wat ik nodig heb, is geen extra vorming noch opleiding, geen extra talenten, maar wat vuur van de Heilige Geest.

EEN UITGEBREID BUFFET

“De beste manier om een nieuwe dynamiek in onze Kerk te krijgen, is niet alleen in onze zetel te blijven zitten en na te denken hoe we dat kunnen aanpakken, maar samen in actie te schieten”, meent Dirk Godecharle, gastheer van het pinksterevent op 6 juni in Turnhout. De coördinator van de pastorale eenheid Clara van Assisi (Turnhout, Oud-Turnhout) ziet het diocesaan ontmoetingsfeest als een netwerkdag. “Ik hoop dat we veel mensen zien en leren kennen, bekende en nieuwe gezichten, uit allerlei verschillende contexten en dat er vanuit die ontmoetingen tal van suggesties komen om nieuwe dingen te doen. Dat we letterlijk geïnspireerd zullen worden. We zullen maar nieuwe mensen aanspreken door meer divers te worden in wat we als Kerk doen en aanbieden.”

Ilse Van Halst

© Stad Turnhout

Ik ben niet enkel iemand die kan luisteren en ontvangen, maar ook iemand die kan meewerken, meestappen en doorgeven, net zoals de apostelen op Pinksteren veranderden van toehoorders naar verkondigers.”

Geen goede raad maar ...

“Het eerste wat je moet doorgeven is het vuur, de rest volgt wel vanzelf”, verklaart de bisschop het motto van het pinksterfeest. “Op het einde van zijn evangelie vertelt Johannes dat Jezus, na zijn verrijzenis 's avonds terug is bij zijn leerlingen en over hun hoofden blaast. Daarbij ontvangen ze de Geest. Dat is opmerkelijk: het belangrijkste wat Jezus hun nog wil meegeven, is niet wat extra goede raad of extra opdrachten, maar de Geest, de adem, de bezieling ... Het mag duidelijk zijn: als je de 'spirit' te pakken hebt, zullen woorden en gebaren wel volgen.”

Hij besluit: “Typisch voor de Geest is dat Hij altijd breder waait dan in de kleine kring. Ik hoop dat heel wat mensen afzakken naar Turnhout, gelovigen van verschillende strekkingen, zoekenden, niet-gelovigen, die zich aangesproken voelen en iets willen doen. Omdat de Kerk een open gemeenschap is. Omdat onze boodschap van hoop universeel is, van alle tijden en voor alle mensen. Als bisschop willen we niet toegeven aan de verleiding om in moeilijke en onzekere tijden het veilige nest op te zoeken, maar willen we moedig een open gemeenschap zijn. Je bent welkom.”

Dirk Godecharle is maar wat trots dat Turnhout gaststad mag zijn van het diocesaan ontmoetings- en zendingsfeest 'Als een lopend vuurtje'. “We zijn het gewoon om voor elke vergadering, ontmoeting en viering naar het centrum van Antwerpen af te zakken. Leuk dat het nu eens andersom is”, verheugt hij zich. “Dit feest brengt heel wat kansen met zich mee voor onze plaatselijke pastorale eenheid en gemeenschap, zeker na het voorbije anderhalve jaar met in sommige periodes zelfs geen of weinig kerkdiensten ten gevolge van de coronamaatregelen. Nu klinkt er opnieuw een positief geluid. Hopelijk geeft dat een boost.”

Pure Luxe

Van bij het begin was Dirk opgezet met het project 'Handelingen'. “Omdat het ons de mogelijkheid bood om eindelijk inhoudelijk bezig te zijn. Op het vlak van bisdom en pastorale eenheden zijn we zo vaak met organisatorische aangelegenheden bezig dat de aandacht voor de inhoud er dreigt bij in te schieten”, blikt hij terug. “Ik vond het een luxe dat ik tijd mocht nemen om te lezen, om erover van gedachten te wisselen met anderen en om vervolgens dieper te lezen.” Dat de coronapandemie roet in het eten gooide, hoeft geen betoog. “De pandemie dwong ons ertoe enkel nog het meest dringende te doen,” betreurt Dirk, “terwijl het meest dringende niet altijd het meest levensbelangrijke is.” Eind januari verbleef mgr. Bonny drie dagen in Turnhout ter voorbereiding van het slotevent. “Dat vonden we super”, klinkt het enthousiast. “Het gaf ons de gelegenheid om samen met hem alle geledingen van onze pastorale eenheid aan te doen en zowel de kerkelijke betrokkenen te ontmoeten als de periferie, zowel gemeentelijke overheden als managers uit de zakenwereld, zowel sociale organisaties en verenigingen als de onderwijswereld.”

© Godecharle

Hij vervolgt: “Zo'n grote ontmoetingsdag maakt ons breder als pastorale eenheid en als kerkgemeenschap. Om het met de woorden van paus Franciscus te zeggen: het dwingt ons de straat op. We vergrijzen als kerkgemeenschap. Dan bestaat het gevaar dat we op onszelf terugplooiën en focussen op deugddoende liturgische vieringen. Het pinksterfeest op 6 juni is een uitnodiging en een oproep om naar buiten te komen.” Hij verwijst naar een beeld dat onze bisschop ontleende aan paus Franciscus bij de aanstelling van de pastorale eenheid Clara van

Assisi. “Een bisschopsstaf heeft twee uiteinden, zo legde hij uit: een krul om de mensen binnen te trekken en een scherpe punt om ze terug buiten te jagen. Het is mooi om samen te vieren in de kerk, maar daarna moeten we de straat op. We moeten een Kerk zijn die niet op zichzelf terugplooit, maar in duizenden gedaanten naar buiten treedt.”

In de ogen van de coördinator van de pastorale eenheid is het belangrijk dat de Kerk zichtbaar is, ook op onverwachte plekken. “Ik denk aan de pop-upkapel die we een tijd geleden opstelden op de parking van de ziekenhuizen in Turnhout. Mensen komen aan, worden verrast door de kapel, worden uitgenodigd en branden een kaarsje. Honderden mensen. Wanneer we naar buiten komen en onverwachte dingen doen, verspreidt onze boodschap zich als een lopend vuurtje”, betoogt Dirk. “Tegelijk moeten we tonen dat Kerk-zijn veel breder is dan een kerkgebouw en liturgie vieren. We moeten als Kerk terug een meer divers gezicht durven te laten zien, omdat mensen verschillen van karakter en interesse. Op 6 juni in Turnhout serveren we alvast een uitgebreid buffet, met voor elk wat wils.”

ZELFBEWUST EN BESCHIEDEN, GEDURFD EN OPEN, VRIJMOEDIG EN ONGEHINDERD

"Inmiddels meandert het project 'Handelingen', een gedurfd en open traject dat drijft op de inspiratie van de Geest en van het boek *Handelingen*, zich al bijna drie jaar lang een weg door de uitdagende coronatijden", blikt coördinator Chris Van Vliet terug. "Veel waarvan we droomden, kon niet gerealiseerd worden, maar nieuwe dynamieken en initiatieven dienden zich

onverwacht aan." Hij hoopt dat de feestelijke afsluiter op 6 juni in Turnhout een feest van ontmoetingen wordt "dat de vele medewerkers aan het project, gelovigen in ons bisdom, zoekenden, geïnteresseerden en toevallige passanten de kans biedt om terug te blikken op de weg die we de voorbije drie jaar bewandelden en om hoopvol vooruit te kijken naar de

© Bisdom Antwerpen

Kerk van morgen". Gedreven vervolgt hij: "Dat doen we conform het motto van de dag 'Als een lopend vuurtje': bescheiden, maar zelfbewust. We willen ons verhaal niet van de daken schreeuwen, maar ons engagement voelbaar en tastbaar maken. Wat twaalf mensen van de Weg lang geleden in moeilijke omstandigheden lukte, met vallen en opstaan, mag ons vandaag niet afschrikken: vrijmoedig en ongehinderd getuigen, in woord en daad. Dat appel zal zeker weerklinken op het einde van deze dag." Om te besluiten: "Ik hoop dat die energie alle aanwezigen en betrokkenen zal inspireren om zich verder, opnieuw of voor het eerst te engageren voor de Kerk van morgen en overmorgen." (IVH)

Wim Selderslaghs

vicaris voor de Kempen

Als een lopend vuurtje. In dat motto van de diocesane ontmoeting op pinkstermaandag trekken twee elementen mijn aandacht. Er is sprake van een bescheiden 'vuurtje'.

Als we het vandaag hebben over 'Kerk zijn' of 'Kerk worden', zijn dat geen grote maar eerder bescheiden verhalen. Tegelijk is het wel degelijk een 'lopend' vuurtje. Er zit dynamiek in. Sommigen hebben wel eens het gevoel, als het over 'Kerk zijn' gaat in al zijn bescheidenheid, dat dat niets meer voorstelt. Integendeel, het is een bescheiden maar zeker geen mager verhaal, waarin nog wel degelijk heel wat beweging zit.

Goesting

De diocesane ontmoeting is de feestelijke afronding van het project 'Handelingen', en meer dan dat. Zoals het boek *Handelingen* geen einde heeft, zo wil ook het pinksterevent een openheid op de toekomst in zich dragen. Met verschillende smaakmakers hopen we onszelf en een heel brede groep mensen goesting te geven om zich verder, opnieuw of voor het eerst te engageren in de Kerk, om te ontdekken dat 'Kerk zijn' iets te betekenen heeft. Ik kijk zó uit naar die dag, net omdat het om 'ontmoeting' draait. Zeker de voorbije twee jaar, wegens de coronapandemie en de geldende maatregelen, hebben we allemaal veel minder contacten en ontmoetingen gehad. Net als vele mensen heb ik ook nood aan contact, aan een gemeenschap, aan verbondenheid. Digitaal lukt dat toch niet zoals het zou moeten zijn. Het pinksterevent zal op dat vlak echt iets voelbaars meegeven. Vertrouwde gezichten terugzien en er andere leren kennen, passanten hier en daar zomaar een fijne dag kunnen wensen, het zal zo'n deugd doen.

© Mia Uydens

Dries de Bakker

diaken in de pastorale eenheid Sint-Franciscus (Hoogstraten-Rijkevorsel, medewerker bij het Nederlands-Vlaams Bijbelgenootschap en bedenker van het vurig campagnebeeld bij 'Als een lopend vuurtje'

Een pinksterlogo uitwerken was niet meteen de makkelijkste opdracht. Het campagnebeeld diende niet alleen compact te zijn, maar ook heel wat betekenislagen en symboliek te bevatten. Die vereisten daagden me uit om een eerder klassiek maar tegelijk kleurrijk en

© Kelly Keasberry

vernieuwend compromis uit te werken. Vandaar mijn toch wel opvallende keuze voor een logo zonder kruis. Hoewel ik als gelegenheidsvormgever van kampaffiches voor de jongerenpastoraal, de affiche van de Passie 2018 en andere projecten van het bisdom niet onbeslagen ten ijs kwam, dwong die opdracht me om voldoende zelfkritisch en scherp te blijven. Enthousiast verdiepte ik me in een digitale collage, trachtte ik het concept en de rijke inhoud te visualiseren om dat vervolgens in enkele heldere beelden en eerste ontwerpen te vatten, onderweg steeds bereid om ideeën los te laten, een noodzakelijke maar allesbehalve makkelijke fase.

Een logo zonder kruis.

Zo was ik zelf een grote fan van de mannetjes met vurige tongen in een van mijn eerste ontwerpen. Jammer genoeg haalden die het eindontwerp niet, al kan ik daar nu perfect mee leven. Dat de kleine vonkjes linksboven de vlam overeind bleven, verheugt me dan weer. Ze staan rechtstreeks in verbinding met de bol in het hart van de vlam, symbool voor de bevoorrechte plek of cocon waar je zelf in verbinding treedt met God en zijn nabijheid voelt. Dat vuur kunnen we vervolgens uitstralen, delen en verspreiden. Het geloofsvuur terug aanwakkeren, de fysieke verbondenheid opzoeken en vurig kleur bekennen: dat is ook precies wat we op 6 juni in Turnhout zullen doen.

Grillig

De opwaartse lijnen die de vlam doorkruisen zijn een metafoor voor de weg die voor ons ligt en die we als gelovigen stap voor stap bewandelen. Alsmar verder, in de richting van het licht. Dat die niet altijd makkelijk en af en toe grillig is, weten we ondertussen wel. Ook ik moest tijdens deze opdracht geregeld halt houden, mijn ideeën parkeren of zelfs loslaten, om na een korte pauze en vertrouwend op mijn talent en creativiteit weer in het ontwerp te duiken. Zelfs nu ik 'mijn kindje' heb afgestaan, kan ik het niet laten en blijf ik in mijn hoofd aan het ontwerp schaven. (NM)

Zuster Katharina (Brecht)

abdis van de trappistinnenabdij Onze-Lieve-Vrouw van Nazareth

Voor ons als trappistinnen, die onze dagen doorbrengen binnen de muren van een abdij, heeft de slotdag van het grote project 'Handelingen' een eigen kleur. Het is uitzonderlijk dat we eraan deelnemen. We ervaren dat als een bron van vreugde. Het lijkt ons erg zinvol dat we met onze aanwezigheid de centrale plaats van het gebed in het geloofsleven concreet maken. Het gebed werkt als een lopend vuurtje en smeedt banden over alle grenzen heen. Het is het cement dat alle activiteiten en alle doe-dingen samenhoudt en verbindt. De toekomst van de Kerk, ook hier plaatselijk in ons bisdom, zal volgens ons mee afhangen van de kwaliteit van de verbondenheid tussen alle gelovigen en alle geloofsgemeenschappen. Daarom

alleen al is het zo belangrijk om aanwezig te zijn op 6 juni: om contacten te leggen, om relaties aan te halen, om te voelen dat we met velen zijn die geloven in God, die Vader, Zoon en Geest is, die 'verbondenheid' is op zich en waartoe ieder van ons uitgenodigd wordt.

© Mine Dalemans

Herman Augustyns (49, Reet)

pastoor in de pastorale eenheden Sint-Bernardus en Rupelkerk Sint-Franciscus

© Stad Turnhout

En toch! Als een lopend vuurtje verspreiden boodschappen zich vandaag via (sociale) media, de wereld rond. Mochten we diezelfde bezieling als de apostelen toen kunnen ervaren, het zou een 'boost' kunnen geven. Ik hoop van harte dat het pinksterevent op 6 juni onze christelijke gemeenschappen die 'boost' zal geven om onze angst en scepsis te overwinnen. Opdat de Blijde Boodschap mag klinken in onze samenleving, opdat mensen rechtop zouden komen, hun voeten en hun handen zouden gebruiken tot opbouw van onze kerkgemeenschap (en niet meer tot afbouw). Als die Geest zou waaien, zou dat niet mooi zijn?

Als een lopend vuurtje ging de Blijde Boodschap van Jezus Christus rond in het Middellandse Zeegebied vanaf die eerste pinksterdag. Wat een bezieling ging er van die apostelen uit! Ze waren tot in het diepst van hun kern geraakt door Jezus. Hun leven zou nooit meer hetzelfde zijn. En ze raakten op hun beurt anderen tot in het diepst van hun wezen. Hoe anders de sceptische tijd waarin we vandaag leven. Niemand lijkt zich nog te laten raken ...

© Augustyns

© Stad Turnhout

Eline Vandendriessche

coördinator IJD Antwerpen

'Als een lopend vuurtje.' Voor mij betekent het: datgene doorgeven waar mijn hart vol van is ... mijn geloof. Het vuur, het geloof verspreiden. Tegelijk doet het woord 'vuurtje' me terugdenken aan de afgelopen

wintermaanden, waarin we om gekende redenen beter buiten afspraken. Vanuit IJD Antwerpen kwamen we samen met enkele jongeren in de tuin van de kapucijnen in Antwerpen. We warmden ons aan een klein kampvuur. Maar het vuurtje bracht veel meer dan warmte. Mensen die elkaar niet kenden, verzamelden zich rond dat vuurtje en ontmoetten elkaar. Een unieke sfeer van verbondenheid ontstond.

'Als een lopend vuurtje' klinkt als een oproep om het 'vuur', het geloof, te verspreiden. Tegelijkertijd roept het vuur de verbondenheid op die we nodig hebben om dat vuur verder te laten lopen. Net daarom wil ik erbij zijn op 6 juni. We zijn met velen die zich laten warmen aan het 'vuurtje' dat Christus heet, al ervaren we

© IJD

“ Waar het hart vol van is, loopt de mond van over.

dat niet meer elke dag. Op het diocesane ontmoetingsfeest op 6 juni komen we met velen samen in Turnhout uit alle hoeken van ons bisdom als één grote gemeenschap. Dat zal ons energie geven, als een lopend vuurtje. Ik hoop dat de kracht van die verbondenheid een ruggensteun kan zijn voor elk van ons bij onze verkondiging vandaag en morgen. En elke dag opnieuw.

© Christa Damen

› De Geest waait overal. In Turnhout, en in alle hoeken van ons bisdom. Dat merkten ze vorig jaar met Pinksteren ook in de Sint-Martinuskerk in Retie. Gelukkig kon Hij rekenen op wat helpende handen in de buurt om de plooiën glad te strijken ...

Lan Kartawiadi (73, Lint)

Voorzitter Indonesische Katholieke Gemeenschap van Antwerpen

Jezus reisde door Galilea-Judea in Israël om de Blijde Boodschap te verkondigen. Je zou kunnen zeggen: Jezus trok rond als eerste evangelist. Hij vraagt ons, in zijn naam, die boodschap verder te verspreiden tot aan het einde van de wereld door de eeuwen heen. Dat is onze opdracht, dat is zijn erfenis. Zijn apostelen, zijn leerlingen, gesterkt door de Heilige Geest, hebben ons dat voorgedaan. 'Als een lopend vuurtje' verspreidde zijn Blijde Boodschap zich.

In groep voelen mensen zich sterker. Daarom is het goed dat we ook als gelovigen in groten getale bijeenkomen. Het project 'Handelingen' en de slotdag zijn daartoe een uitgelezen kans. We zullen er met velen zijn. En dat zal ons zeker energie geven. Zoals de apostelen en leerlingen tweeduizend jaar geleden, zonder vrees, alleen met de kracht en de drive van de Geest, de Blijde Boodschap verspreidden tot over de grenzen heen, zo moeten wij dat vandaag ook doen, niet alleen met woorden maar vooral met daden. Als katholieke Indonesische gemeenschap in Antwerpen proberen we ons steentje bij te dragen. Onze leden, die niet altijd de landstaal machtig zijn, kunnen vieringen en Bijbelstudies bijwonen in het Indonesisch ... De Geest is werkzaam via de Indonesische gemeenschap in Vlaanderen.

© Johan Govaerts

“ De Blijde Boodschap verspreiden in woorden en daden.

Vooraf in de westerse landen lijkt de Kerk het moeilijk te hebben, maar kijk over de grenzen heen. De Kerk leeft en bloeit in het Verre Oosten, in Afrika, in Zuid-Amerika. We mogen zeker niet pessimistisch zijn, want Jezus zelf heeft ons beloofd dat Hij ons altijd zal bijstaan door de eeuwen en eeuwen heen. Hij zal ons niet verlaten.

Jan Van Rompuy (67 jaar)

Turnhout, teamlid pastorale eenheid Clara van Assisi, voorzitter CKB Turnhout, koster Onze-Lieve-Vrouw Middelareskerk, teamlid parochies Turnhout-West, lekenvoorganger

'Als een lopend vuurtje' wordt vaak gebruikt wanneer een nieuwtje (razend)snel de wereld rondgaat. Het zou mooi zijn wanneer het pinksterevenement van 6 juni op een dergelijke snelle manier bij heel wat mensen zou terechtkomen. En dan nog liefst zo dat iedereen die het hoort, zich geroepen voelt om op pinkstermaandag naar Turnhout te gaan.

“ Een bron van inspiratie voor de toekomst.

© Van Rompuy

Het is een ideaal moment om kennis te maken met heel wat mensen die uiteindelijk hetzelfde doel nastreven: in de voetstapen van Jezus de boodschap van vrede en vreugde uitdragen. En dat doet elk van ons op een eigen manier. Net dat maakt zo'n dag van ontmoeting en uitwisseling zo interessant. Horen, zien en voelen hoe zoveel diverse mensen, jong en oud, uiteindelijk hetzelfde nastreven. Ik ben ervan overtuigd dat heel wat getuigenissen van verschillende mensen me zullen inspireren voor de toekomst. Ik hoop dat ook ik op mijn beurt een bron van inspiratie mag zijn voor vele anderen binnen hun inzet in hun vereniging, parochie, pastorale eenheid ...

Hopelijk steekt die dag ons aan als een vuur naar de toekomst. Ik heb het deze keer wel makkelijk ... ik woon in Turnhout, maar kijk er alvast naar uit om vele gelijkgezinden te ontmoeten in mijn stad op 6 juni.

Ook jij bent welkom op 6 juni in Turnhout. Inschrijven hoeft niet, je aanmelden mag altijd. Meer op www.bisdomantwerpen.be of www.handelingen.be.

HIJ TROK WELDOENDE ROND

'HANDELINGEN' ALS REISGIDS

› *Gespannen uitkijken naar Hij die komt ...*

'Wie is Jezus?' Als iemand je dat vraagt, is de kans groot dat je iets, of misschien heel wat, over zijn reizen en rondtrekken zal zeggen. Misschien noem je wel concrete plaatsen en routes. En terecht, we kennen het verhaal van Jezus als een reisverhaal. Jezus is fundamenteel onderweg, het behoort tot zijn identiteit. Of, om hem te citeren: "De vossen hebben een hol, en de vogels van de hemel een nest, maar de Mensenzoon kan nergens het hoofd neerleggen" (naar Lc 9, 58, en Mt 8, 20).

David Godecharle

De eerste leerlingen verkondigen Jezus en het Evangelie door het verhaal van zijn leven te vertellen. Zijn verhaal verbindt de geloofsgemeenschappen onderling en met elkaar. Aldus worden vragen als 'wie is Jezus?' en 'wat is het Evangelie?' hertaald naar de vraag 'hoe leefde Jezus?' Zo gaat ook Petrus te werk in zijn toespraak ten huize van de Romeinse honderdman Cornelius. Nog maar net door een goddelijk visioen overtuigd van de universele missie naar Joden en niet-Joden brengt hij gedreven Gods "goede boodschap van vrede door Jezus Christus".

Petrus steekt als volgt van wal: "U weet wat er gebeurd is in heel het Joodse land, het eerst in Galilea na de doop die Johannes verkondigde: dat God Jezus uit Nazaret zalfde met Heilige Geest en kracht. Hij trok weldoende rond en genas allen die in de macht waren van de duivel, want God was met Hem. En wij zijn de getuigenis van alles wat Hij gedaan heeft in het land van de Joden en in Jeruzalem" (Hnd 10, 36-39a).

Het Joodse land

De woorden van Petrus doen denken aan de beschuldigingen door de Joodse leiders aan het adres van Jezus en ten overstaan van Pilatus. "Hij maakt met zijn leer in heel het Joodse land het volk oproerig, eerst in Galilea en nu ook hier al" (Lc 23, 5). Voor Petrus een

'weldoener', voor de autoriteiten een 'oproer-kraaier'. Maar, voor of tegen: beiden typeren Jezus aan de hand van zijn reisroute doorheen het 'Joodse land'. Die plaatsaanduiding ademt de nodige diepte: het 'Joodse land' of 'Judea'. Jezus trekt niet zomaar rond, maar doet dat in het licht van Gods beloften aan Israël.

Een man met een missie ...

Treffend in dat opzicht is de reactie van Jezus na zijn eerste publieke successen, namelijk de genezingen in Kafarnaüm. Hij zondert zich af, maar de mensen zoeken hem en proberen hem te beletten weg te gaan. "Maar Hij zei: 'Ook andere steden moet ik de goede boodschap brengen van het koninkrijk van God, want daartoe ben ik gezonden.' En Hij verkondigde in de synagogen van het Joodse land" (Lc 4, 43-44).

Blijven is geen optie. Jezus móét weg. Hij is gezonden met een opdracht (wat Lucas graag, zoals ook hier, met het Griekse *dei* uitdrukt: 'het is nodig', 'het moet'). Zijn weg is immers niet vrijblijvend, maar is er een van 'vrede' (Lc 1, 79) en 'leven' (Hnd 2, 28, uit Ps 16, 11). Trouw aan zijn roeping trekt Hij door. Een man met een missie ...

De weg van Jezus

Na de dood van Jezus komen verschillende versies van de 'loopbaan' van Jezus – zijn

woorden, daden, anekdotes enzovoort – in omloop. Al in het oudste evangelie, namelijk dat van Marcus ($\pm$ 70 na Christus), blijkt de reisroute van Jezus bepalend om de gebeurtenissen van zijn levensloop aaneen te vlechten. Marcus construeert, naar de treffende titel van de commentaar door de Duitse exegeet Ernst Haenchen (1968), 'de weg van Jezus'. Lucas ($\pm$ 80 na Christus) trekt de lijn van Marcus helemaal door. De vraag 'hoe leeft Jezus' is voor hem verweven met de vraag 'waar is Hij (heen) (geweest)?'

"Blijven is geen optie. Jezus móét weg. Hij is gezonden met een opdracht."

Ondanks de chronologische en geografische afstand tot zijn eigen milieu – dat onvermijdelijk zijn perspectief kleurt – wil Lucas het verhaal van Jezus in de historische context verankeren. Wie over Jezus spreekt of schrijft, kan niet anders dan concrete plaatsen en gebeurtenissen te vernoemen. Wie wil vernemen hoe God in Jezus aan het werk is, leest of hoort "wat zich bij ons heeft voltrokken" (Lc 1, 2).

› *Net als zovelen voor en nog na ons wandelen wij – zoals, na en met Jezus – de weg van God.*

Beweging

Dat Lucas de ‘theoloog van de weg’ wordt genoemd, laat zich literair gevoelen. De tochten en verblijfplaatsen van Jezus funderen de opbouw van zijn evangelie. De Nederlandse professor Wim Weren deelt het boek in in een woord vooraf (1, 1-4), een ouverture (1, 5 – 4, 13) en drie sequenties: Jezus’ optreden in Galilea (4, 14 – 9, 50), Jezus’ reis naar Jeruzalem (9, 51 – 19, 46), Jezus in Jeruzalem (19, 47 – 24, 53) (*De Bijbel Literair*).

Exegeten herkennen de stempel van een auteur ook graag aan het woordgebruik. Lucas strooit met ‘werkwoorden van beweging’ en laat de letterlijke en overdrachtelijke betekenissen geregeld in elkaar overvloeien. Zo wordt het Griekse *poreuesthai* – zich op weg begeven, vertrekken, reizen, gaan – in het lijdensverhaal gebruikt in de context van leven en dood. “De Mensenzoon *gaat* zijn voorbestemde weg”, en Petrus is bereid met Jezus “de gevangenis en de dood *in te gaan*” (Lc 22, 22.33).

Kracht

De betekenis van reizen en rondtrekken heeft oude wortels. Het is niet toevallig dat Petrus verklaarde dat God Jezus zalfde “met Heilige Geest en kracht” (Hnd 10, 38). Bij Lucas staat de ‘kracht’ of *dunamis* van Gods Geest telkens aan het begin. Het is de oorsprong van beslissende ‘dynamieken’: de geboorte (Lc 1, 35) en de publieke werkzaamheid van Jezus (Lc 1, 35; 4, 14), de pinksterervaring van de leerlingen (Lc 24, 49; Hnd 1, 9) en de genezing van de verlamde man door Petrus en Johannes (Hnd 4, 7).

Het sleutelwoord ‘kracht’ duikt voor het eerst op in de aankondiging van de geboorte van Johannes de Doper. Aan Zacharias voorspelt de

engel Gabriël over diens zoon op komst: “Hij zal voor Hem [God] uit gaan in de geest en kracht van Elia” (Lc 1, 17). Op zijn tochten met een radicale oproep tot ommekeer maakt Johannes zijn profetische opdracht waar (Lc 3, 1-21). Ook Jezus situeert zijn optreden in de lijn van Elia en Elisa (4, 24-27; 13, 31-35). Letterlijk en figuurlijk gaat Jezus verder op de weg van Johannes en de profeten uit het Oude Testament.

Hij die komt

Er is meer. In de joodse tradities van enkele eeuwen voor en na Christus krijgt het profetische element een eindtijdelijk karakter. Het volk Israël kijkt in gespannen verwachting uit naar een definitieve bode of verlosser, door God gezonden om zijn woorden te spreken en te doen. In het laatste visioen van de joodse Schrift wordt zelfs de terugkomst van de profeet Elia voorspeld: “Kijk, hij komt!” (Mal 3, 1-5; 22-24). De synoptische evangeliën citeren de teksten uit Maleachi in combinatie met Jesaja (40, 3-5) om Johannes als ‘wegbereider’ te karakteriseren (zie Mc 1, 2-3; Mt 3, 3; Lc 3, 4-4-5; en Mt 11, 10; Lc 7, 27; zie ook Lc 1, 17).

Opvallend is dat Johannes de Doper in dezelfde bewoordingen over Jezus getuigt. Johannes neemt geen dure titels of functies in de mond. Jezus is degene die ‘komt’ en ‘sterker is dan ik’ (Lc 3, 16). Of, zoals Johannes zijn leerlingen aan Jezus laat vragen: “Bent u de komende of hebben we een ander te verwachten?” Lucas schrijft het tot tweemaal toe (Lc 7, 19-20). De vraag van Johannes is even simpel als veelzeggend.

Taal van het alledaagse leven

Kortom, zowel Jezus’ zending als zijn optreden drukt Lucas uit in termen van beweging zoals ‘komen’ en ‘gaan’. Met die taal van

alledaags leven probeert hij de goddelijk-menselijke dynamiek in woorden te vatten. Op die manier slaat de ‘theoloog van de weg’ een brug tussen de Schrift en het verhaal van Jezus, of in hedendaagse termen, tussen het Oude en Nieuwe Testament.

Ik wil u volgen

Het mag duidelijk zijn dat Lucas in het derde evangelie op allerlei manieren en omwille van allerlei redenen de nadruk legt op het feit dat Jezus op weg is. Het is zijn wezenskenmerk. “Vandaag, morgen en overmorgen moet ik nog verder trekken”, reageert Jezus op een waarschuwing van enkele farizeeën voor Herodes. En Hij vervolgt: “want het past niet dat een profeet omkomt buiten Jeruzalem” (Lc 13, 33). Dat wordt de inhoud van de bijdrage in het meinumner van *Relevant*: hoe is Jezus onderweg, langs welke wegen en plaatsen, en wat betekent dat?

Nog een fijn detail. Jezus’ opmerking uit de inleiding dat de Mensenzoon nergens het hoofd kan neerleggen, krijgt een nieuwe dimensie in het licht van het voorafgaande vers: “Terwijl ze hun reis voortzetten, zei iemand onderweg tegen Hem: ‘Ik wil u volgen, waar U ook naartoe gaat’” (Lc 9, 57).

De weg van God

Evenmin als Jezus, kan wie Hem volgen wil niet op een vast punt blijven staan. Nавolging impliceert beweging, in fysieke en innerlijk - relationele zin. Net als zovelen voor en nog na ons wandelen wij – zoals, na en met Jezus – de weg van God. Wat ons voortstuwt en richting geeft, is niets anders dan wat de profeten verkondigen en Lucas telkens weer oplicht: de ‘kracht en Geest’ van Gods liefde voor de wereld en zijn Verbond met mensen.

PRIVATE STICHTING

FINANCIEEL EN MATERIEEL BEHEER VOOR DUMMIES

Geld wordt vaak als het slijk der aarde bestempeld. Nochtans ... In het Nieuwe Testament gaat ongeveer een vierde van alle gelijkenissen en parabellen over geld of bezittingen. We mogen dus gerust even stilstaan bij het financieel en materieel beheer van onze parochies en welke nieuwe ontwikkelingen zich op dat vlak aandienen.

Steven De Schamphelaere

We hebben financiële middelen en patrimonium nodig voor onze werking, nu en in de toekomst. Generatie na generatie bouwen onze parochies een eigen vermogen en patrimonium op. Duizenden vrijwilligers organiseren diverse activiteiten (zoals parochiefeesten, Vlaamse kermissen, pannenkoeken- en mosselstijnen) om een hechtere gemeenschap te vormen én om extra geld in te zamelen voor de eigen werking. Naast de reguliere inkomsten van een parochie uit vieringen, intenties, huwelijken en uitvaarten, leveren schenkingen en legaten een bijkomend vermogen op.

Het beheer van al die middelen berust bij vrijwilligers die zich binnen de eigen parochie organiseren in werkgroepen en afdelingen. Elk heeft daarbij een eigen taak of werkgebied, bijvoorbeeld het beheer van inkomsten en uitgaven van de parochie of de uitbating van de plaatselijke parochiezaal. Het charter van goed kerkelijk beheer zoals uitgegeven door de Belgische bisschoppenconferentie en het kerkelijk recht zijn daarbij richtinggevend.

Dekanale vzw's

Daarnaast moeten lokale werkgroepen, afdelingen en parochies ook voldoen aan burgerlijke verplichtingen en verantwoordelijkheden op het vlak van fiscaliteit, boekhouding, verzekeringen, registratie van eigendom enzovoort.

Om die verantwoordelijkheden te dragen en te structureren werden de verschillende afdelingen in het verleden samengebracht in dekenale vzw's, als overkoepelende rechtsfiguren die de omvattende parochies burgerlijk (privaatrechtelijk) vertegenwoordigen. Statuten en een intern reglement bakenen duidelijke afspraken af.

“Essentieel blijft de samenwerking met de vele lokaal geëngageerde vrijwilligers. Zonder hen lukt het niet.”

Verandering is eigen aan onze samenleving. In deze context gaat het over recente wijzigingen in onder andere wetgeving, bijvoorbeeld de vernieuwde wet voor vennootschappen en verenigingen, met directe gevolgen voor statuten en verantwoordelijkheden. Ook het krimpende aantal vrijwilligers en medewerkers om die verantwoordelijkheden mee te blijven dragen, is een gegeven waarmee dient rekening gehouden te worden.

Om op deze evolutie een antwoord te bieden, werden eind 2017 twee nieuwe rechtsfiguren opgericht: de private stichting Vicariaat Antwerpen en de private stichting Vicariaat Kempen. Een private stichting zondert een bepaald vermogen af met het oog op het verwezenlijken van een welomschreven doel. In dit geval bestaat het belangeloze doel, in lijn met de dekenale vzw's, erin “met uitsluiting van elk winstoogmerk, bij te dragen tot de opbouw van de katholieke gemeenschap in het vicariaat en de parochies en de pastorale eenheden in het werkgebied van het territoriale vicariaat dat deel uitmaakt van het bisdom Antwerpen”.

De twee nieuwe rechtsfiguren zijn een alternatief voor de bestuursorganen van dekenale vzw's die zich na jarenlange en gewaardeerde inzet enerzijds geconfronteerd zien met sterk toegenomen regelgeving en daaraan verbonden verantwoordelijkheden, anderzijds met een dalend aantal vrijwilligers.

Vandaag, gisteren en morgen

Chris Stoffelen, beheerder van de private stichtingen, verduidelijkt wat dat concreet betekent: “Vandaag hebben we in bruikleen wat gisteren door onze voorgangers werd gebouwd of vergaard en wat morgen in beheer is van onze opvolgers. Via de private stichtingen willen we, net als de dekenale vzw's, in samenwerking met de lokale gemeenschappen, ervoor zorgen dat de middelen zowel op korte als op lange termijn ter beschikking staan voor de brede zending van de Kerk. Vanzelfsprekend nodigen we de bestuursleden van ontbonden dekenale vzw's van harte uit om zich binnen deze nieuwe rechtsfiguren verder te engageren voor de parochies.”

© PE Hellige Maria Magdalena

➤ *Op 25 september hield Sint-Lodewijk in Mortsel – coronagewijs weliswaar – het jaarlijkse parochiefeest samen met de Arkgemeenschap Mortsel. Mensen ontmoetten elkaar, maakten kennis met de Ark en ondersteunden de werking van de gemeenschap via de aankoop van iets moois uit het creatieve winkeltje.*

Ze vervolgt: “Het belangeloze doel houdt concrete opdrachten in zoals het bevorderen van de pastorale zorg, het helpen van wie met de kerkelijke dienst belast is en het organiseren en ondersteunen van de dekenale en parochiale verenigingen en aanverwante activiteiten, die op religieus, maar ook op cultureel en sociaal vlak bijdragen aan het algemeen welzijn van de parochianen en de bredere bevolking. Vanuit een christelijke mens- en maatschappijgerichte visie verlenen de stichtingen ook steun aan instellingen voor katholiek onderwijs, gezondheidszorg, welzijnszorg en religieuze gemeenschappen.”

Samenwerking

Het bestuur van de private stichting draagt de eindverantwoordelijkheid binnen de rechtspersoon. “Essentieel blijft de samenwerking met de vele lokaal geëngageerde vrijwilligers”, stelt Chris nadrukkelijk. “Zonder hen lukt het natuurlijk niet. Het dagelijkse beheer berust bij experts, elk met hun specifieke ervaring en deskundigheid.”

Het proces om de middelen van de ene rechtspersoon, de dekenale vzw, naar de andere over te hevelen met het oog op een blijvend efficiënt beheer is een complex en tijdrovend proces. “Dat vergt een intensieve voorbereiding, want op het moment dat de vzw wordt opgeheven moet ook de overdracht gebeuren van alle middelen en eigendommen”, stelt Ton Jansens die als secretaris van de private stichtingen dat proces begeleidt. “Iedereen die op een of andere manier te maken heeft met

financieel of materieel beheer binnen de betreffende vzw en de daaronder vallende parochies, wordt hierbij betrokken. Samen brengen we alle eigendommen en financiële middelen in kaart en evalueren we de situatie op pastoraal, sociaal, fiscaal en juridisch vlak. Zo krijgen we een stevig fundament om op verder te bouwen.”

“Privaatrechtelijk wijzigt enkel de vorm. Kerkrechtelijk blijven parochies en hun afdelingen ook binnen de private stichting hun autonomie behouden.”

“De impact van zo’n proces op het lokale niveau is niet gering”, getuigt Danny Puype, verantwoordelijke financieel en materieel beheer voor de pastorale eenheid Heilige Gummarus en Zalige Beatrijs in Lier. “Voor veel van onze medewerkers, die vaak al ettelijke decennia meedraaien in bestaande structuren, was – en is – verdere begeleiding in dit veranderingsproces onontbeerlijk. Gelukkig worden we daarin geholpen door de experts van de stichting via infosessies en overlegmomenten maar ook via individuele begeleiding.”

Zoals elk veranderingsproces roept ook deze omschakeling soms weerstand op. In een steeds sneller bewegende samenleving is het evenwel een noodzaak om je aan te passen om niet achterop te hinken. “Een kritiek die af en toe klinkt betreft de indruk dat het bisdom door middel van de twee opgerichte private stichtingen alle middelen en eigendommen van parochies naar zich toe zou trekken”, vertelt Danny. “Dat is begrijpelijk, maar absoluut niet het geval. Privaatrechtelijk wijzigt enkel de vorm. Statuten en intern reglement van de dekenale vzw’s zorgden toen en nu voor een sterke binding met het bisdom. Kerkrechtelijk blijven parochies en hun afdelingen ook binnen de private stichting hun autonomie behouden.”

Veilige haven

De private stichtingen bieden parochies een veilige haven voor wat het financieel en materieel beheer betreft, in een duurzame structuur. Tegelijk staan ze parochies concreet bij in hun dagelijkse werking. “Zo ondersteunen we intensief de boekhouding en dragen we mee zorg en verantwoordelijkheid over de fiscale en juridische aspecten. We helpen bij het patrimoniumbeheer en volgen contracten mee op”, bevestigt Chris. “Na intensieve onderhandelingen bekwamen we bijvoorbeeld bij banken en verzekeringsmaatschappijen erg gunstige voorwaarden voor onze parochies, wat niet evident is in deze tijd. Bovenal willen we voor onze parochies en alle medewerkers en vrijwilligers een veilig en duurzaam kader scheppen waarbij we samen, overeenkomstig onze doelstelling, kunnen bijdragen tot de opbouw van onze katholieke gemeenschap.”

DWARS DOOR

DELEN ZIT IN ONS, DICHTBIJ EN VERAF

➤ Boerin Joke (met rode muts) bij pas aangeplante fruitbomen. Ze krijgt de hulp van twee vrijwilligers.

Welke impact heeft onze levensstijl op het leven van mensen in het globale Zuiden? Steeds meer blijkt de dubbelheid van Noord en Zuid niet langer op te gaan. Steeds meer zien we dat boeren in de hele wereld kampen met dezelfde problemen. Solidariteit krijgt daardoor een meer wederkerig karakter: we delen hetzelfde lot, omdat we in één wereld leven, waar we samen zorg voor moeten dragen. Broederlijk Delen heeft dat goed begrepen. Al enkele jaren neemt de organisatie die onze aandacht op de wijde wereld richt ook sportieve activiteiten op in haar programma. Ze vallen allen onder de noemer 'Dwars door ...'. In Kalmthout geven enkele enthousiaste vrijwilligers 'Dwars door de boerenbuiten' vorm.

Lea Verstricht

Dwars door Burkina Faso en Oeganda fietste Bernadette (67) uit Kalmthout al. Dwars door België zelfs al meerdere keren. En tweemaal stapte ze 'Dwars door de boerenbuiten'. Helga (54) uit Wuustwezel nam deel aan alle vorige edities van 'Dwars door de boerenbuiten': rond Aalter, rond Tienen, van Heverlee naar Sint-Truiden. Vandaag zijn beiden drijvende krachten in de stuurgroep die wandelaars en fietsers 'Dwars door de boerenbuiten' van Kalmthout en Essen wil loodsen. De twee vrouwen beseffen goed, onder meer dankzij de vorming die ze als vrijwilliger krijgen bij Broederlijk Delen, dat onze manier van leven een sterke impact heeft op het leven in het globale Zuiden. "Onze werelden liggen dicht bij elkaar dan we vaak beseffen. Noem het gerust een wederzijdse leerervaring."

Enthousiaste boerin

We treffen elkaar in de zelfpluktuin Kruisbos in Kalmthout. Die tuin is 1,8 hectare groot en wordt door een enthousiaste boerin gerund. Na een wisselende loopbaan – opvoedster, seizoenarbeidster,

pakketten biologische groenten samenstellen en ronddragen, leerkracht op de landbouwschool in Stabroek – greep Joke (43) met beide handen de kans om de zelfpluktuin, opgestart door boer Tom, over te nemen. Tien jaar eerder volgde Joke al een opleiding biologische land- en tuinbouw, in eerste instantie om een zorgboerderij op te starten. Maar het draaide ietwat anders uit. Samen met vrijwilligers en abonnees kweekt ze het hele jaar door de nodige groenten voor wie zich daarvoor inschrijft. Het is een vorm van landbouw die in opmars is. "Dankzij de coronacrisis zijn mensen zich meer bewust geworden van de lokale voedselproductie. Vooral jonge gezinnen willen ook hun kinderen weer betrekken in het telen van voedsel. De betrokkenheid bij de natuur is een belangrijke factor in de interesse voor deze vorm van landbouw", weet ze te vertellen.

Joke droomt ervan het sociale aspect meer in de verf te kunnen zetten. Maar ook nu al is de *community*, de gemeenschap(-svorming) rond de tuin, een meerwaarde voor haar. In haar jonge jaren sprak ze al met enkele vriendinnen af om elke zaterdag bij een van hen samen in de tuin te werken. De heerlijkheid die ze toen heeft ervaren, wil ze ook in de zelfpluktuin ontwikkelen en stimuleren. De zelfpluktuin is een van de haltes op 'Dwars door de boerenbuiten'. Joke beseft de connectie met de boeren in de wereld. De problematiek van de boeren in het globale Zuiden en van de boeren hier komen dicht bij elkaar te liggen. Overal ter wereld ontwikkelt zich een aandacht voor de korte keten, het lokaal geteelde voedsel. Net daarom wil ze ook haar project inzetten om de aandacht voor Broederlijk Delen te verrijken.

Onvergetelijk

Helga en Bernadette gaan voor een onvergetelijke editie. Ze legden een leerrijk parcours aan van Kalmthout over Essen, Wuustwezel en Brasschaat naar Stabroek waarop de deelnemers kunnen kennismaken met een imker, een samentuin, een collegetuin, een boerderij die groentemanden samenstelt, een boerderij met een sociaal karakter ... "We hopen op een grote opkomst met een goede opbrengst", zegt ze. Want fondsenwerving blijft essentieel om het verhaal van het delen verder te vertellen en de solidariteit gestalte te geven. Waarop wacht je nog? Stel die ploeg samen, bedenk een leuke naam en geniet van een dag op de Kempense boerenbuiten.

Wanneer: 30 april 2022, start vanaf 7 uur naargelang de afstand.

Traject: keuze uit drie wandelroutes (15, 25 en 40 km) en drie fietsroutes (40, 75 en 120 km).

Start- en eindpunt: de collegetuin aan de Diesterweg in Kalmthout.

Bijdrage: 150 euro sponsorgeld, 30 euro inschrijvingsgeld.

Inschrijven: per team.

Info: www.broederlijkdelen.be

VERBONDEN

AGNES PAS SCHRIJFT EEN ODE AAN HET LEVEN

*Ten huize Pas geven niet enkel de schilderijen in warme kleuren en de beelden vol bezieling me een warme ontvangst, ook gastvrouw Agnes verstaat de kunst van het welkom heten, letterlijk en figuurlijk. In 2020 werd Agnes, even energiek en bruisend als vroeger, tachtig jaar. Dankbaar om dat geschenk en haar rijk gevulde leven nam ze zich voor om **elke dag een reflectie te verwoorden**. Ondanks de dreiging van de coronapandemie werd de spirituele schrijfoefening een ode aan het leven.*

Ilse Van Halst

Het leven omarmen. Een jaar in dagen, mijn spiritueel testament betitelde Agnes haar reflecties in boekvorm. “Omdat het gaat over hoe ik in het leven sta, mijn zoektocht naar verbinding, mijn verlangen om het mysterie aan te raken, uit te drukken en te ontdekken in alles wat ons omringt” (Yunus Publishing, 2021, bestellen via jonasslaats@gmail.com of bij de gewone boekhandel).

Tussen het mantelzorgen voor een huisgenoot met dementie schreef ze. “Al doende ontdekte ik dat ik het zorgen een diepgang kon geven, gebaren liefdevoller kon maken, dat ik leerde te leven op het ritme van de ander, dat het soms aanwezige ongeduld verdampte. Het optekenen verplichtte me ertoe de alledaagse dingen anders te bekijken en te leren omarmen, ook de moeilijke. En desondanks ‘ja’ te blijven zeggen. Soms ben ik erg moe, twijfel ik en zit ik met de handen in het haar”, erkent ze. “Als je daardoor kijkt, ervaar je hoe mooi het is om iemand bij de arm te mogen nemen. Om het hier en nu tot liefde te mogen maken op zo’n manier dat dat hier en nu voor de ander aangenaam is. Zolang er liefde is, is er leven. En liefde, dat geloof ik, is er over de dood heen.”

Als nationaal verantwoordelijke voor Vrouwelijke Katholieke Studerende Jeugd (nu KSA), educatief stafmedewerker aan het Theologisch en Pastoraal Centrum, voorzitter van het

Internationaal Pastoraal Beraad en later van Broederlijk Delen bouwde ze van eind jaren 1960 tot ver in de jaren 1990 mee aan de Kerk in het bisdom Antwerpen en in Vlaanderen. Meer dan veertig jaar geleden, na het Tweede Vaticaans Concilie, was men al bezig met thema’s als dialoog, samengedragen verantwoordelijkheid, werken in teamverband. “Tijdens het Gespreksjaar in 1968 in het bisdom Antwerpen kwam de nood daaraan bovendrijven. Ik werd toen aangeworven om die thema’s te bestuderen en te stimuleren”, blikt ze terug. “Ik kijk ervan op hoe dat vandaag terug zo ‘in’ is in kerkelijke middens. Paus Franciscus spreekt nu van synodaliteit. Ik ben er blij mee, want af en toe komt de hiërarchische reflex terug bovendrijven.”

Zandkasteel

Agnes groeide op in de laatste jaren van wat men het rijke Roomse leven in onze contreien noemt. “Weet je dat ik in de jaren 1970 al vormingen gaf over omgaan met conflicten en crisissen? Je moet leren leven met wat onaf is. In de jaren 1980 hoorde ik een spreker de crisis in Kerk, samenleving en politiek vergelijken met een zandkasteel dat een kind bouwt op het strand. Wanneer de golven het dreigen weg te spoelen, komt papa – lees: de beleidsmensen – het versterken, maar de storm blijft razen en vaagt het kasteel weg. De dag daarop moet je herbeginnen. Waarom willen we toch steeds constructies uit het verleden versterken en bewaren?”

We moeten durven los te laten en te kiezen voor verandering. We moeten de durvers aanmoedigen. De toekomst is aan de durvers.”

Na haar voorzitterschap van het IPB ging Agnes de wereldwijde toer op als voorzitter van Broederlijk Delen. “Die wereldverbondenheid was niet nieuw voor me. In de lagere school opende een getuigenis van een zuster-missionaris in India me de ogen. Is dat ook godsdienst? Dat was iets totaal anders dan de catechismusvragen”, vertelt Agnes. “Later zou ik talloze missionarissen in vormingssessies ontmoeten. Ja, die wereldverbondenheid is altijd een rode draad in mijn leven geweest.”

Over de veertigdagentijd zegt ze: “Omdat ik de laatste jaren noodgedwongen vrij sober leef, spreekt het vasten op het vlak van voeding me niet sterk aan. Voor mij is het een tijd van wereldwijde solidariteit en verbondenheid met het Zuiden. Tijd maken voor verinnerlijking en gebed vind ik eveneens belangrijk om me spiritueel te herbronnen. De vastentijd is een mooie aanloop naar de sterke liturgische tijd die Pasen is. Geen Pasen samen kunnen vieren zoals vorig jaar, dat deed vele gelovigen pijn. Met Pasen beleven we het bevrijdende, troostende, vreugdevolle oproepende van het christelijke geloven, verbonden met elkaar en met de diepe bron van waaruit we ons leven oriënteren.”

LENTEPOETS

FERM POETST DE KERK IN LOENHOUT

Het is een bedrijvigheid alom in de Sint-Petrus en Pauluskerk van Loenhout. Twaalf leden van Ferm werken zich in het zweet om de kerk op te frissen en te laten glanzen in het frisse winterlicht dat de lente aankondigt. De kerk krijgt haar jaarlijkse schoonmaakbeurt. "Voor de coronapandemie deden we het tweemaal per jaar: voor Allerheiligen en voor Pasen, nu één keer. Voor dit artikel haalden we graag even de dweil en zwabber boven om de kerk een extra poetsbeurt te geven net voor Kerstmis."

Lea Verstricht

Tijdens de gezellige koffiepauze mag ik aanschuiven. Of ze dat al lang doen, wil ik weten. "Ik heb het nooit anders geweten", vertelt iemand. "Als kleine meisje werd ik al op sleeptouw genomen door mijn moeder om de kerk te kuisen." Het is een activiteit die vroeger van moeder op dochter werd overgedragen. "Als klein kind passeerde ik ooit langs de kerk toen die gepoetst werd", vertelt een ander. "Ik herinner me nog goed dat ik toen dacht: 'Dat wil ik later ook doen, de kerk schoonmaken.'" Zolang de aanwezigen zich herinneren, wordt de kerk voor de grote feesten gepoetst door de vrouwenbewegingen van het dorp. "Er wordt geen archief bijgehouden van dit soort vrijwilligerswerk", merkt iemand op. "We kunnen dus geen exacte jaartallen geven."

Geoliede machine

De ploeg komt goed overeen en dat is eraan te zien: overal blij gezichten en veel werkijs. Het is duidelijk een geoliede machine die aan het werk is. En met een grote groep gaat het goed vooruit. Ieder heeft zijn eigen taak. Alle stoelen worden afgewassen, matten worden gestofzuigd, spinnenwebben worden met een lange borstel verwijderd, lambrisering en deuren worden afgewassen, de kruisweg wordt afgestoft, de vloer wordt met een goed sopje gedweild en gedroogd.

Iemand ontfermt zich over het hoogzaal en het orgel. En ook de buitenpoorten en de trappen krijgen een beurt. "Soms moeten we die flink schuren wegens de duivendrek." Voor de hoogste gewelven en ramen worden professionals ingeschakeld, want om op ladders en stellingen te staan zijn deze vrijwilligers niet verzekerd.

"Alle stoelen worden afgewassen, matten gestofzuigd, spinnenwebben verwijderd, lambrisering en deuren afgewassen en de kruisweg wordt afgestoft."

Waarom ze telkens opnieuw paraat staan voor de kerkpoets? "We doen dat uit goedheid", klinkt het met een lach. En dan ernstiger: "De kerk is een symbolische plek. Het is de kern van het dorp. Ze stimuleert de samenhang. Een kerk is een plaats waar je kan thuiskomen. Het geeft uitdrukking aan je geloof, en je kan meeleven met andere mensen." Een

ander vervolgt: "En je bent fier dat het in orde geraakt. Het geeft voldoening. We krijgen ook fijne reacties. Mensen ruiken de frisheid en zien de schoonheid van de kerk als ze hier binnenkomen." En er is goed poetsgerief, ook dat is belangrijk en wordt ervaren als een waardering voor het werk.

Ook het onderlinge sociale contact is een belangrijke factor. De vrouwen kennen elkaar al jaren. Er wordt hard gewerkt maar met veel plezier. "Als ik bijvoorbeeld de biechtstoelen een beurt geef, durf ik al eens te grappen: 'Kom maar biechten.'" En het is vooral leuk als Roza, de kerkverantwoordelijke, halverwege het werk roept: 'De koffie is klaar!' Tijdens de koffiepauze komen de verhalen naar boven. Verhalen uit het dorp, maar ook persoonlijke verhalen krijgen ruimte, droeve en blij gebeurtenissen worden gedeeld. "De 'tussendoortjes' krijgen hier stem", klinkt het. Dan doen ze samen de afwas.

Kauwgom

De poetsploeg merkt dat er sommige delen van de kerk minder (vaak) gebruikt worden dan vroeger. Onder de stoelen of op de grond kleef er ook steeds minder kauwgom. Omdat er steeds minder jongeren naar de kerk gaan, vermoeden ze. De poetsploeg krijgt evenmin verjonging. "Wij zijn van een generatie die nog poetst. Jongere generaties hebben niet alleen een andere kijk op Kerk, maar ook op poetsen."

De koffie is op en het resterende werk roept. "Schrijf maar op dat iedereen mag komen genieten van de frisse geur en de propere kerk als we klaar zijn!" En voor je het beseft, heeft ieder haar taak weer opgepakt. Hoedje af voor zoveel ijver.

DE KIOSK

MEDEDELINGEN

➤ *Oosthoven nabij Turnhout viert elk jaar de heilige Sint-Antonius, abt. Hoogtepunt is de verkoop van de varkenskop.*

ONTTREKKING AAN DE EREDIENST

Bij decreet van 17 december 2021 heeft mgr. Bonny de **Sint-Jozefskerk** (Kardinaal Cardijnstraat 31 in **Rumst, Terhagen**) en het bijhorende altaar, onttrokken aan de eredienst en teruggebracht tot een profaan en niet-onwaardig gebruik, zoals bepaald in canon 1212, 1224 § 2 en 1238 CIC.

EIGEN DIENSTEN

Aron **Dhondt** nam per 31 januari 2022 ontslag als medewerker van het secretariaat. Sinds 14 februari 2022 volgt Erik **Goyvaerts** hem op.

Steven **Goetschalckx** werd per 1 januari 2022 herbenoemd tot bisschoppelijk gedelegeerde voor het diocesaan econoomaat, voor een periode van vijf jaar.

Thijs **Van den Brande** nam per 31 december 2021 ontslag als projectmedewerker binnen het diocesaan econoomaat.

ZENDINGEN

Elise **Rondelez** werd per 1 september 2021 gezonden als pastoraal werkster en benoemd als pastoraal rusthuiswerkster in het woon-zorgcentrum Sint-Michaël in Essen in de pastorale eenheid Onze-Lieve-Vrouw, en in het woon-zorgcentrum Zonnewende in Kapellen in de pastorale eenheid Heiligen Jacobus & Antonius, beide onder de koepel Zorggroep Zusters van Berlaar, en dat voor een periode van zes jaar.

Nele **Van Bastelaer** werd per 1 juli 2021 gezonden als pastoraal werkster en bevestigd in haar functie als parochieassistente in de pastorale eenheid Mozes (Heist-op-den-Berg, Putte). Ze werd ook benoemd tot teamlid en als verantwoordelijke financieel en materieel beheer in die pastorale eenheid, en dat voor een periode van zes jaar.

MAAK VAN 'TOONTJE MET HET VARKEN' ERFGOED

Op 17 januari vierden we Toontje met het varken. Die Sint-Antoniusvieringen waaraan in vele dorpen tal van verenigingen deelnemen, zijn heuse volksfeesten. Met een eucharistieviering en/of een processie hebben de Sint-Antoniusvieringen een religieuze component. Tegelijk zijn ze ook sociaal belangrijk – er wordt immers geld ingezameld voor goede doelen – en dragen ze bij aan de gemeenschapsopbouw. Samen met het Centrum voor Agrarische Geschiedenis en Histories vzw ijvert PARCUM voor de erkenning van de Sint-Antoniusvieringen in Vlaanderen als immaterieel cultureel erfgoed. Daarbij is het onder meer belangrijk om aan te tonen dat vieringen van de heilige Antonius, abt, breed gedragen zijn. Er wordt dus een actie opgezet om steunbetuigingen te verzamelen. Info bij PARCUM, julie.aerts@parcum.be.

BENOEMINGEN

Eric **Bochar**, diaken van ons bisdom, werd per 1 december 2021 herbenoemd tot diaken in de federatie Antwerpen-Noord, voor een periode van zes jaar.

Monique **De Groot** werd per 27 november 2021 herbenoemd tot teamlid en verantwoordelijke financieel en materieel beheer in de pastorale eenheid Sint-Bernardus (Hemiksem-Niel-Schelle), voor een periode van zes jaar.

Anton **De Preter**, pastoraal werker, werd per 1 januari 2022 benoemd tot medewerker voor de liturgie en de catechese in het bisdom Antwerpen, ressorterend onder het vicariaat Diocesane Diensten, voor een periode van zes jaar. Hij behoudt zijn overige functies.

Martha **Hoffenkamp** werd per 1 september 2021 herbenoemd tot directeur van het Hoger Instituut voor Godsdienstwetenschappen in het bisdom Antwerpen en tot coördinator

van de diocesane bibliotheek van het TPC, voor een periode van één jaar.

Ernest **Kabongo Ngalamulume**, scheutist, werd per 1 september 2021 herbenoemd tot stafmedewerker van Globant, voor een periode van zes jaar.

Marc **Laenen** werd per 1 september 2021 benoemd tot teamlid en verantwoordelijke voor diaconie en solidariteit in de pastorale eenheid Heilige Norbertus (Laakdal, Meerhout), voor een periode van zes jaar.

Stefaan **Lecleir**, priester van ons bisdom, werd per 6 januari 2022 benoemd tot fidei-donumpriester in Zuid-Soedan.

Raymond **Luyten**, diaken van ons bisdom, werd per 1 juni 2021 benoemd tot pastoraal rusthuiswerker in het woon-zorgcentrum Cleo (onderdeel van het WoonZorgCollectief) in Antwerpen-Berchem in de pastorale eenheid Heilige Damiaan, voor een periode van zes jaar. ▶

DE KIOSK

MEDEDELINGEN

VERVOLG BENOEMINGEN

Dorina **Pagliari** werd per 1 januari 2022 benoemd tot stafmedewerker internationalisering, migratie en diversiteit in het vicariaat Kempen, voor een periode van zes jaar.

Lieve **Swaelen** werd per 27 november 2021 herbenoemd tot teamlid en verantwoordelijke verkondiging en catechese in de pastorale eenheid Sint-Bernardus (Hemiksem-Nielschelle), voor een periode van zes jaar.

STOPZETTING

Veerle **Sommen** nam per 16 december 2021 ontslag als verantwoordelijke voor liturgie en gebed in de pastorale eenheid Heilige Veronica (Borsbeek, Schilde, Schoten, Wijnegem, Wommelgem) en als lid van dat team.

De bisschop stelt er prijs op bij deze gelegenheid zijn medewerkers van harte te danken.

OVERLIJDEN

Ludo **Docx**, priester van ons bisdom, overleed in Lier op 12 december 2021. Hij was onder meer actief als pedagoog in de Normaalschool Pius X in Antwerpen. Ludo werd geboren op 11 april 1933 in Berlaar en priester gewijd in Mechelen op 1 september 1957.

Karel **Heuten**, priester van ons bisdom, overleed in Edegem op 1 december 2021. Hij was onder meer actief als onderpastoor in Hoboken, Heilig Hart, *De Wegel - Zwaantjes*; als pastoor in Edegem, Heilige Familie, *Elsdonk*, en Edegem, Sint-Jozef. Hij was ook deken van het voormalige dekenaat Mortsel. Karel werd geboren op 30 december 1928 in Mortsel en priester gewijd in Mechelen op 19 december 1954.

Prosper **Pros Heylen**, priester van ons bisdom, overleed in Kapellen op 9 januari 2022. Hij was onder meer actief als onderpastoor in Deurne, Sint-Rochus, en als onderpastoor en pastoor in Antwerpen, Sint-Andries. Nadien was hij actief als verantwoordelijke in het opvangcentrum Het Wagewiel in Antwerpen. Prosper werd geboren op 23 februari 1935 in Mechelen en aldaar tot priester gewijd op 10 juli 1960.

Paul **Nauwelaerts**, priester van ons bisdom, overleed in Antwerpen op 5 december 2021. Hij was onder meer actief als onderpastoor in Mortsel, Sint-Lodewijk, *Station*, en Antwerpen-Wilrijk, Heilige Pius X, *Oosterveld*. Nadien was hij actief als pastoor in Antwerpen, Heilige Geest, en vervolgens als deken in het voormalige dekenaat Antwerpen-Zuid. Paul werd geboren op 14 december 1936 in Antwerpen en priester gewijd in Mechelen op 8 juli 1961.

Godefridus (*Fred*) **Sels**, priester van ons bisdom, overleed in Mortsel op 20 december 2021. Hij was actief als onderpastoor in Deurne, De Blijde Boodschap, en als hulpparochievicaris in Deurne, Sint-Jozef. Nadien was hij pastoraal jeugdwerker in het voormalige dekenaat Deurne en diocesaan verantwoordelijke voor het vicariaat voor de jongerenpastoraal. Vervolgens was hij onder meer actief als aalmoezenier en medewerkend priester in de gevangenis van Antwerpen. Fred werd geboren op 10 april 1945 in Lier en priester gewijd op 25 juni 1971.

OVERHEIDSTOEZICHT LOKALE GELOOFSGEMEENSCHAPPEN

Het Vlaams Parlement keurde in oktober 2021 een nieuw 'erkenningsdecreet lokale geloofsgemeenschappen' goed. Alle betrokken kerkfabrieken werden reeds geïnformeerd door de ondersteunende diensten van hun bisdom.

Het decreet "tot regeling van de erkenning van lokale geloofsgemeenschappen, de verplichtingen van de besturen van de eredienst en het toezicht daarop en tot wijziging van het decreet van 7 mei 2004 betreffende de materiële

organisatie en werking van de erkende erediensten" voert een nieuw kader in voor de erkenning van lokale geloofsgemeenschappen en voor de criteria en administratieve verplichtingen waaraan alle eredienstbesturen dienen te

➤ In 2010 gingen de Belgische bisschoppen voor het laatst op ad-liminabezoek naar Rome, toen nog bij paus Benedictus XIV. Voor mgr. Bonny, bisschop van Antwerpen sinds 2009, was het zijn eerste bezoek 'ad limina apostolorum' of 'aan de graven van de apostelen Petrus en Paulus', verwijzend naar de traditionele pelgrimstocht naar de graven van die heiligen. Dit jaar in februari zouden de Belgische bisschoppen opnieuw op ad-liminabezoek gaan, maar ze vroegen en kregen uitstel. Er werd een nieuwe datum geprikt, namelijk van 26 september tot 1 oktober. Wegens de vele omikronbesmettingen in ons land vonden de bisschoppen het niet verantwoord om begin februari als groep naar Rome af te reizen en bij de paus verslag uit te brengen van de kerkelijke situatie in onze kerkprovincie en in elk bisdom. Vroeger vond een ad-liminabezoek om de vijf jaar plaats. Omdat de bisschoppen wereldwijd talrijker geworden zijn en omdat de bezoeken vertraging oplopen omwille van de pandemie, gaat het nu eerder in de richting van bezoek om de tien jaar.

JAARRAPPORT: SOLIDARITEIT IN CORONATIJD

Het vierde jaarrapport van de katholieke Kerk in België blikt terug op het coronajaar 2020. Het zoomt in op het waardevolle werk van de 550 pastores (bij wie 68 procent vrouwen) en 4.587 pastorale vrijwilligers in ziekenhuizen en rust- en verzorgingstehuizen. Ondanks de

contactbeperkingen probeerden ze er te zijn voor ouderen en zieken, voor mensen in hun laatste levensdagen en voor rouwende families. In het rapport drukken de bisschoppen de hoop uit dat hun bijdrage maatschappelijk meer erkenning kan krijgen.

Niet alleen via de zorgpastores was de Kerk in de pandemie de mensen nabij, ook via de vrijwilligers die zich hebben ingezet voor armen, daklozen en andere kwetsbare mensen. Alle solidariteitsorganisaties zagen de noden stijgen in 2020.

Hard getroffen

De beperkingen en de lockdowns van 2020 hebben de Kerk – net als de andere sectoren in de samenleving – hard getroffen. De grote bedevaartsoorden in ons land ontvingen maar liefst 57 procent minder bezoekers in vergelijking met 2019. Beziningscentra en gastenverblijven van kloosters en abdijen moesten als deel van de horeca de deuren sluiten en noteerden 62 procent minder overnachtingen. Zowel tijdens de eerste (van half maart tot midden juni) als tijdens de tweede lockdown (vanaf 2 november) mochten geen publieke liturgische vieringen plaatsvinden. Veel eerste communies, vormsels en huwelijken werden verschoven naar een latere datum. De cijfers van de kerkpraktijk in 2020 zijn dan ook erg partieel en bijgevolg niet representatief. Ze werden daarom niet opgenomen in het rapport. In 2020 schakelden heel wat bisdommen en parochies noodgedwongen over op het streamen van eucharistievieringen. Ook de kerkelijke media zoals Kerknet trokken volop die kaart, vaak met hoge kijk- en luistercijfers.

De Katholieke Kerk in België 2021 verscheen bij Licap - Halewijn. Het is verkrijgbaar in de liturgische boekhandel. Prijs: 5,50 euro. Je kan het ook bekijken en downloaden via www.jaarrapportkerk.be.

voldoen. De Vlaamse bisdommen hebben zich vanaf de allereerste versie van het voorontwerp (eind 2020) actief ingezet om basisprincipes te vrijwaren, zoals de grondwettelijk gewaarborgde vrijheid van godsdienst, om onaanvaardbare bepalingen uit achtereenvolgende voorontwerpen te weren en bijkomende administratieve verplichtingen maximaal te reduceren. Het uiteindelijke decreet houdt hiermee in belangrijke mate rekening. De nieuwe wetgeving trad in voege met de publicatie in *Het Belgisch Staatsblad* op 16 november 2021. De besturen hebben – behoudens specifieke uitzonderingen – één jaar de tijd om zich aan te passen. (Samenvatting uit *Pastoralia*, Geert De Kerpel)

- De integrale tekst van het nieuwe decreet kan worden geraadpleegd op de website van het Vlaams Parlement (<https://docs.vlaamsparlement.be>).
- Meer details over de aanpassingen vind je in het 'infodossier erkenning lokale geloofsgemeenschappen' (vanaf blz. 24) op <https://lokaalbestuur.vlaanderen.be>
- Wie meer informatie wenst over het decreet of over andere aspecten van de wetgeving met betrekking tot de kerkfabrieken in ons bisdom, kan terecht bij Dirk Van der Straeten via dirk.vanderstraeten@bisdomantwerpen.be of 03 202 84 30.

IN DE KIJKER

OP HYBRIDE BEDEVAART

› Een kudde pelgrims op meibedevaart ... naar een ijsje.

Meibedevoarten voor zieken en ouderen in het bisdom Antwerpen zijn een mooie traditie sinds 2014. Na de louter virtuele corona-edities in 2020 en 2021 werkt de stuurgroep achter de Meibedevaart dit jaar een hybride aanbod uit: zowel fysiek als digitaal. Bedevaarders die er in Lichtaart (3 mei) of in de kathedraal (4 mei) niet kunnen of durven bij te zijn, zullen in uitgesteld relais digitaal op Mariabedevaart kunnen gaan. Eén zaak staat vast: het wordt opnieuw een ingetogen gebeuren in aanwezigheid van de bisschop.

Marc Phlips

“Ik kan niet meer in Lourdes geraken, maar de Meibedevaart geeft me echt het gevoel in Lourdes te zijn.” Zo zei een bedevaarder tijdens de laatste fysieke bedevaart in 2019 in de basiliek Onze-Lieve-Vrouw van Lourdes in Edegem. “Aan de gezichten van de zieken zie je gewoon hoe intens tevreden ze zijn”, vertaalde een vrijwilliger van Samana het gevoel van de aanwezigen. Johan Govaerts, die sinds 2017 als vicariaatsmedewerker alle Mariabedevoarten in de Kempen organisatorisch mee gestalte geeft, bevestigt: “Elk jaar opnieuw zie ik bedevaarders met volle teugen genieten. Alleen al het toeleven naar de bedevaart geeft energie. Velen kijken dan ook reikhalzend uit naar die jaarlijkse ontmoeting in de Onze-Lieve-Vrouwekathedraal of in een aan Maria toegewijde kerk in de Kempen.”

Een vertrouwd recept

“Het recept is steeds hetzelfde: eucharistie vieren en Maria hulde brengen”, duidt Lieven Snyers, deken van Kempen-Oost, waar de Meibedevaart dit jaar plaatsvindt. “Wie de ziekenzalving wenst te ontvangen, meldt dat bij inschrijving of bij aankomst. Die bedevaarders ontvangen en dragen een blauw sjaaltje, zodat ze makkelijk herkenbaar zijn voor de bisschop en priesters die de zalving toedienen.”

“Het einde van de viering betekent niet het einde van de bedevaart”, vervolgt Johan. “Na de viering genieten alle aanwezigen immers verder bij een natje en een droogje, waarbij vriendschapsbanden versterkt worden of toe-vallige ontmoetingen de aanzet vormen voor blijvende contacten.” Zo herinnert Johan zich nog levendig de afsluiter na de viering in de kerk van Onze-Lieve-Vrouw in de Wijngaard in Veerle-Laakdal in 2017: bij een temperatuur van maar liefst 32 graden genoten alle aanwezigen onder een stralende zon van een verfrissend ijsje, aangeboden door het dekenaat Zuiderkempen.

De voorbije jaren woonden soms tot 450 pelgrims de bedevaart bij in de Onze-Lieve-Vrouwekathedraal of een aan Maria toegewijde kerk in de Kempen. “Na twee digitale jaargangen wegens de coronapandemie in Meersel-Dreef is het koffiedikkijken hoeveel bedevaarders op dinsdag 3 mei tot in de Onze-Lieve-Vrouwekerk van Lichtaart en een dag

later tot in de Antwerpse kathedraal zullen komen”, aldus Matthias Baeyens, lid van de stuurgroep sinds hij vorig jaar op het laatste ogenblik als organist diende in te springen.

Want geen Meibedevaart zonder mariale gezangen. Zo vertaalden Luc Dockx, Ilse Verachtert en Johan ter gelegenheid van de komst van de relieken van de heilige Bernadette in 2020 een themalied in het Nederlands (nog steeds te beluisteren via YouTube). De lokale zender RTV bracht in datzelfde coronajaar de viering aan de Lourdesgrot in het Mariapark van Meersel-Dreef tot in de huiskamers en woon-zorgcentra. In 2021 waren de weersomstandigheden minder goed en werd de viering opgenomen in de tegenover de grot gelegen Kapucijnenkerk. De opnames dienden toen zelfs overgedaan, omdat de kwaliteit van de originele opnames te veel technische onvolkomenheden vertoonde.

De Heer hoog prijzen

Omdat de coronasituatie nog steeds onzeker is en omdat we allen snakken naar verbinding en er in het voorjaar hopelijk wat meer mogelijk is op het vlak van samen vieren, werkte de stuurgroep voor het eerst een hybride versie van de Meibedevaart uit. Deelnemers kunnen kiezen om de bedevaart fysiek bij te wonen of digitaal. Om, zoals het thema luidt, met heel hun hart de Heer hoog te prijzen.

Op 3 mei in de Onze-Lieve-Vrouwekerk in Lichtaart en op 4 mei in de Onze-Lieve-Vrouwekathedraal in Antwerpen, telkens om 14 uur. Inschrijven via 03 500 00 18 of vicariaat.kempen@bisdomantwerpen.be (Lichtaart) en 03 202 84 30 of vicariaat.antwerpen@bisdomantwerpen.be (Antwerpen). Na enkele dagen zal een opname van de viering beschikbaar zijn. Info op www.bisdomantwerpen.be.

ESTAFETTE

VRIJWILLIGERS UIT DE KERK AAN HET WOORD

Marilène Moons en Jasper Hermans, jongerenpastores, hopen in hun pastorale eenheden jongeren aan te spreken van alle leeftijden die bewust bezig zijn met geloof.

Vol enthousiasme en goede moed zijn er twee nieuwe jongerenpastores aan de slag bij IJD Antwerpen. Marilène Moons (23) trekt sinds september aan de kar van jongerenpastoraal binnen de pastorale eenheid Heilige Apostelen (Mol en Balen) en haar collega Jasper Hermans (29) sinds 1 februari in de pastorale eenheden Zacheüs (Kasterlee en Lille) en Heilige Augustinus (Dessel-Postel en Retie).

Marilène Moons:

“Jongeren kijken met een kritischere blik naar het geloof, en dat brengt bijna altijd verdieping met zich mee.”

Marjolein rolde per toeval in de job. “Net afgestudeerd als master Wereldreligies met optie Interreligieuze Dialoog solliciteerde ik voor een andere positie binnen het bisdom, maar ze zagen in mij een nieuwe lokale jongerenpastor voor Mol en Balen. Toen ze dat voorstelden, twijfelde ik geen seconde en zei ik meteen volmondig ‘ja’.”

Netwerken

Jasper solliciteerde rechtstreeks op een vacature. “Na mijn vormsel was ik lid van een plusserswerking. Ik draag nog altijd veel mooie herinneringen mee uit die tijd”, vertelt hij. “Daarom durfde ik de sprong te wagen.” Werken met jongeren binnen een gelovig kader verrijkt hen, maar brengt ook nieuwe

uitdagingen met zich mee. “Ik begon meteen te netwerken met jeugdbewegingen in de buurt, catechesewerkingen, scholen, kortom, overal waar er jongeren te vinden zijn die mogelijk behoefte hebben aan wat jongerenpastoraal te bieden heeft”, blikt Jasper terug op de eerste weken. “Op die manier kon ik al wat mooie initiatieven op poten zetten bij de verschillende takken van onze gemeenschap. Ik mocht al enkele woorddiensten leiden bij andere jeugdbewegingen en binnenkort mag ik in een school aan de slag met het thema Pasen.” Ook Marilène ervaart dat velen al snel de weg naar haar vinden. “Ik hoop dat het niet beperkt blijft tot leden van de plusserswerking, maar dat iedereen binnen de pastorale eenheid – jong en minder jong – weet dat ze bij mij kunnen aankloppen met vragen over jong en gelovig zijn”, meent Marilène.

Een grote troef

“Een uitdaging binnen mijn job?”, vraagt Madeleine. “Dat we iets aanbieden naast het reeds bestaande ruime aanbod. Jongeren hebben zodanig veel keuze. Hun agenda zit eigenlijk al bomvol. Daardoor is het soms moeilijk om jongeren te vinden die zowel goesting als tijd hebben om deel uit te maken van het jongerenpastorale luik. Toch merkte ik al dat sommige jongeren na hun vormsel op zoek zijn naar een plaats waar ze samen met andere jongeren hun eigen geloofsverhaal kunnen ontdekken. Hierbij is onze lokale insteek een grote troef. We dienen te beseffen dat het niet vanzelfsprekend is voor jongeren om bezig te zijn met geloof én om daarvoor uit te komen. Door die plaats aan te bieden in een vertrouwde omgeving, verlagen we de drempel.” “Het is tegelijk een uitdaging te tonen hoeveel andere jonge mensen in onze kerkgemeenschap actief zijn,” vult Jasper aan, “en dat zijn er verrassend veel.”

Jasper Hermans:

“Ik droom dat onze plusserswerking uitgroeit tot een talrijke groep van geëngageerde jongeren die bewust bezig zijn met hun geloof.”

Er zijn veel raakvlakken binnen het takenpakket van Jasper en Marilène. Tegelijk leggen ze elk hun eigen accenten. “We zijn beiden actief binnen onze catechesewerkingen en zijn elk begeleider binnen onze plaatselijke plusserswerking. Ik stampte recent een plusserswerking in Retie uit de grond”, vertelt Jasper. “Het klinkt misschien wat gek, maar ik droom dat onze plusserswerking uitgroeit tot een talrijke groep van geëngageerde jongeren die bewust bezig zijn met hun geloof.” Marilène sluit zich daarbij aan: “Jongeren die uitkomen voor hun geloof moeten zich vaak verantwoorden, maar kijken – naar mijn aanvoelen – met een veel kritischere blik naar dat geloof, en dat brengt bijna altijd verdieping met zich mee. Net als Jasper droom ik ervan om te groeien en een duurzame groep te vormen zodat we echt jongeren van alle leeftijden kunnen aanspreken.” Jasper knikt bevestigend. “Volgens mij zijn we op de goede weg, traag maar gestaag.”

Ella Deweerdt

LERENSLANG

VRAAG HET AAN ... ONZE BISSCHOP

Vanuit zijn recente publicatie *'Overeind komen met Petrus'* nodigt mgr. Johan Bonny iedereen uit om na lezing van het boek of het bijbehorende werkschrift vragen aan hem voor te leggen en met hem in gesprek te gaan tijdens een aantal gespreksavonden. Om, vanuit het synodale appel van onze paus, **samen na te denken over de Kerk van morgen.**

Chris Van Vliet

Tempus fugit ... Met 2022 zitten we in de laatste beweging van het driejarige diocesane project 'Handelingen' dat op 1 december 2019 van start ging. Aansluiting vinden bij de geboortetijd van de Kerk als een parabel over de Kerk van alle tijden. Dat is de hoofdbedoeling van het project. Vanuit het DNA van de eerste Kerk willen we samen inspiratie halen voor een Kerk 2.0 in het volgende decennium.

Een, twee en nu drie

Neem en lees. Dat was de opdracht van het eerste werkjaar (2019 - 2020) van het driejarige pastoraal project naar een woord van Sint-Augustinus. Zomaar de tekst van *Handelingen* nemen, lezen en laten spreken. Zonder vooraf vastgelegde leesroosters, werkvragen of opdrachten. De Geest zijn werk laten doen doorheen de letter van de tekst. Het tweede werkjaar (2020 - 2021) nodigde ons met een vers van *Handelingen* uit om in naam van Jezus Christus de Nazoreëer overeind te komen en rond te stappen (Hnd 3, 6).

Onder het motto 'stap mee en spreek' wil dit derde en laatste werkjaar (2021-2022) zoveel mogelijk gelovigen aansporen om samen in de pertinente vragen te gaan staan die de innemende en volkse figuur van de ongeletterde lepelsnijder in het boek *Overeind komen met Petrus* aan onze bisschop stelt. In dat boek dompelt mgr. Bonny ons dieper onder in het Bijbelboek *Handelingen van de Apostelen* en meer bepaald in de dramatiek van het gesprek tussen Petrus en de verlamde bedelaar bij de tempelpoort uit het

evangelie van Lucas. In die denkbeeldige dialoog snijdt onze bisschop rake vragen en onderwerpen aan: de situatie van de Kerk vandaag, haar toekomst als gemeenschap en identiteit, de afstand tussen God en mens, het controversiële van het verrijzenisgeloof, hedendaagse tekenen, bekering enzovoort.

“Rake vragen: de situatie van de Kerk vandaag, haar toekomst als gemeenschap en identiteit, de afstand tussen God en mens ...”

Als een vervolg op de dynamiek van het eerste thema 'Neem en lees' nodigt de bisschop uit om in zijn boek te lezen en kritisch stil te staan bij zowel het exegetische deel als de vragen van de lepelsnijder: Wat daagt je uit? Wat roept weerstand op? Waar ben je het niet mee eens?

Synodaliteit in praktijk

Tegelijk spoort hij aan om in gespreksgroepen van gedachten te wisselen over de thema's

die in het boek aan bod komen: over hoe we nu, anno 2021, best kerkgemeenschap vormen, over de uitdagingen en kansen die daarin schuilen en over het belang om samen missionair op weg te (blijven) gaan.

Hét orgelpunt vormen de gespreksavonden met de bisschop zelf, als een uitgelezen manier van 'samen op weg gaan' op synodale wijze. Mgr. Bonny gaat in gesprek over de vragen uit de gespreksgroepen, vragen uit klasgroepen in de derde graad van het secundair onderwijs en vragen die jij en ik hem altijd al wilden stellen.

Op de adem van de Geest

De synodale weg gaan betekent even halthouden om samen terug te blikken op waar de deining van het verleden ons bracht, rond te kijken naar de tijd en context waarin we leven om zo een weg te ontdekken voor morgen. En die weg leidt niet naar een persoonlijk einddoel, maar naar een gemeenschappelijke bestemming.

Het project 'Handelingen' drijft als open project op de adem van de Geest en kan ons brengen waar we niet verwacht hadden uit te komen. Het roept ons op om die uitdaging als zoekers en 'mensen van de weg' niet te ontwijken, maar ze 'vrijmoedig en ongehinderd' en vol hoop te omarmen.

Meer info op www.handelingen.be. Daar kun je ook je vragen aan onze bisschop neerschrijven. Afhankelijk van wat de coronacontext toelaat, zullen de gespreksavonden live, digitaal of in een mengvorm plaatsvinden.

DOORKIJK

BEZINNING

*Ik heb
geen andere handen
dan de jouwe*

➤ Met een foto van bewoner Elga en de slagzin 'Ik heb geen andere handen dan de jouwe' dacht de werkgroep Spiritueel Welbevinden een creatief project uit om medewerkers te inspireren.

GEEN ANDERE HANDEN DAN DE JOUWE

*“Elke dag wordt gij geroepen om voor de mensen klaar te staan met de Heer in uw hart en uw handen.”
“Vertrouwensvol willen wij deze taken aan onze medewerkers doorgeven.
We hopen dat zij dat werk voortzetten in onze geest van eenvoud, liefde en hartelijkheid.”*

(uit 'Spiritualiteit en Charisma van de zusters van het Heilig Hart van Maria', Berlaar, blz. 71, blz. 63)

Hoe kan een spiritualiteit zo inspirerend zijn dat je andere mensen wil meenemen in dat verhaal? Een antwoord op deze vraag heb ik niet, wel weet ik dat het met mij gebeurt. Vanaf mijn sollicitatie als pastor in een van de woon-zorgcentra van de zusters van het Heilig Hart van Maria van Berlaar werd ik gegrepen door hun charisma en leven-gevende spiritualiteit.

Een bijzonder verhaal

Hoe de vroegere opvang van hulpbehoevenden evolueerde naar de georganiseerde ouderenzorg zoals we die nu kennen, is een bijzonder verhaal. Meer dan honderd jaar geleden waren gebrekkigen en armen, zoals ze toen genoemd werden, die niet konden rekenen op de hulp van hun familie, afhankelijk van liefdadigheid. De beoefenaars hiervan waren dikwijls religieuzen of religieuze gemeenschappen. Hoewel ze zelf vaak in de grootste armoede leefden, hielden ze de zware taak van 'zorgen voor anderen' toch een leven lang vol, omdat God het wou en ze Hem rotsvast vertrouwden. Het gebouw waar die armen en gebrekkigen toen onderdak kregen, werd het 'godshuis' genoemd. Zo gebeurde het ook op de plek

waar ik nu werk. Met God in hun hart en hun handen stonden jonge religieuze vrouwen uit Berlaar klaar voor zorgbehoevenden. Naast religieuzen gingen er ook leken aan de slag. Ondertussen ontvangt het merendeel van de laatste generatie zusters zelf zorg. Nog steeds gaan ze Jezus achterna in woord en daad, maar op een andere manier dan vroeger. Zo maakt hun actieve leven stilaan plaats voor de beleving van hun levensavond.

Deel van een traditie

Toch blijft hun spiritualiteit voelbaar in de alledaagse houding van onze medewerkers, die zich voluit geven voor hun kwetsbare medemens. Daarvan getuigen familieleden die me wel eens toevertrouwen dat het hier 'anders' is, alsof ze de aanwezigheid van de zusters nog voelen. Met de werkgroep Spiritueel Welbevinden bedachten we een creatief project om onze medewerkers verder te inspireren en te laten voelen dat ook zij deel uitmaken van een eeuwenoude traditie van zorgzaamheid. We brachten hen in groepjes samen in de kapel en vertelden een verhaal waarin we de geschiedenis en de spiritualiteit van onze huizen in elkaar lieten overvloeien. Een foto van een bewoner naast de

slagzin 'Ik heb geen andere handen dan de jouwe' vormde onze leidraad.

Een bijzondere ervaring

Het werd een bijzondere ervaring die iets losmaakte bij de medewerkers: stilvallen ontroering, verwondering, herkenning, erkenning ... Er werd gepraat met elkaar, over niet echt gelovig zijn en toch je werk als een roeping ervaren, over liefdadigheid, dat je telkens méér doet dan strikt genomen moet, over Gods handen, over de oproep in het gelaat van de ander, over de kracht van het stilvallen in de kapel en over, vanuit die stilte, weer naar de mensen te gaan ...

Medewerkers, gelovig of niet, voelen waar het om draait. Het verrijkte mezelf. 'Ik heb geen andere handen dan de jouwe' kreeg elke keer meer betekenis. Misschien gebeurt het ook aan mij? Alsof iemand je roept en intuïtief de weg wijst. En waren er geen andere handen dan de mijne ...

”

Katrien Tuyteleers

pastor in woon-zorgcentrum Sint-Jozef Wiekevorst

Meer op www.zorggroepzvb.be

PIETER, BRAM EN DAAN MET NET DAT IETSJE MEER

JONGERENPASTORAAL IJD
ANTWERPEN
IJDANTWERPEN@IJD.BE
03 454 11 44

Elk jaar biedt IJD een gevarieerde waaier aan zomerreizen voor jongeren aan. Wat maakt die IJD-reizen zo bijzonder? Bram (13) en Pieter (15) vertellen het graag.

Bram en Pieter spelen graag voetbal en games. Ze zijn dol op hun katten. En ze zijn lid van Inspirelli Turnhout, een lokale jeugdbeweging van IJD Jongerenpastoraal. Want voor hen mag het net dat ietsje meer zijn ...

© IJD

Elke maand komen ze samen met andere jongeren voor een christelijk geïnspireerde activiteit. Het is een plaats waar Bram en Pieter hun geloof kunnen laten groeien op een 'plezante' manier. "Onze zonen voelen zich aangesproken op die plek van inspiratie en kunnen er in hun jongerentaal over geloof praten", vertelt mama Sara, die samen met broer Daan (12 jaar) het interview volgt dat wegens de coronapandemie

Zoomsgewijs verloopt. "Dat is vandaag belangrijk. Steeds komen ze welgezind thuis en vertellen ze honderduit." Bram valt haar enthousiast bij: "Vooral de verhalen uit de Bijbel vind ik leuk, zoals die van Mozes en zijn broer Aäron." Tijdens de zomervakantie zijn er geen Inspirelli-activiteiten. Gelukkig zijn er dan de zomerreizen van IJD ...

"Zoals hun leeftijdgenoten gaan onze jongens graag met het gezin op vakantie, maar ze verlangen ook naar avontuurlijke vakanties waarin ze hun geloof kunnen delen en erover kunnen nadenken", weet Sara. "Dat geeft net dat ietsje meer."

Zout ter Lande

Een van die ZomertIJD-initiatieven die IJD vorige jaar organiseerde, was 'Zout ter Lande'. Samen met twaalf andere jongeren namen Bram en Pieter deel. Uitgerust met hun fietsen, sportieve benen en heel veel enthousiasme begonnen ze aan een mooie tocht. Aan de start waren de jongeren nog een groep individuen, onderweg groeiden ze beetje bij beetje tot een (h)echt peloton.

"De reis naar 'Zout ter Lande' is de perfecte combinatie: er is een mix van ontspanning, bezinning, sport, gebed, leuke dingen, humor en vooral ook lekker eten."

"Inspirelli heeft hun leven veranderd", meent Sara. "Het is voor hen een manier van Kerk zijn. Een eucharistieviering beleven vinden ze minder leuk en voelt soms wat vreemd aan voor hen. Ze kunnen moeilijk volgen omdat het minder aansluit bij hun jongerencultuur."

ELKE MAAND GEZELLIG SAMEN OP DE JONGERENAVOND

Het is ondertussen een alom bekend evenement: onze maandelijkse jongerenavond in Antwerpen. Iedere vierde donderdag van de maand komen verschillende jonge mensen samen om de mis te vieren en achteraf samen aan tafel te gaan. De jongerenavond is een moment van gebed en ontmoeting, iets waar heel wat jongeren in deze periode behoefte aan hebben. Af en toe duikt er een special guest op ... Zo ging onze bisschop, mgr. Bonny, de viering voor tijdens de jongerenavond op 23 december, net voor kerstavond, wat een extra feestelijke touch aan de mis gaf. Nadien genoot iedereen van een kom overheerlijke soep en een gezellige babbel. De kerstavakantie kon niet mooier van start gaan!

© IJD

In januari en februari was Michel Brasseur naar goede gewoonte van de partij als voorganger. "Het is hier altijd gezellig en je leert altijd wel nieuwe jongeren kennen die ook bezig zijn met hun geloof", vertelt Esther (22), een van de jongeren die geregeld terug te vinden is op de jongerenavond. "Die avond is een van de enige plaatsen waar ik niet de jongste ben tijdens een viering en dat is ook wel eens fijn. In andere vieringen voel ik me vaak een vreemde eend in de bijt tussen de oudere kerkgangers." Gilles (28) knikt bevestigend. "Het samen eten is ook altijd een meerwaarde", vult hij aan.

Ben je er een volgende keer graag bij? Je bent welkom! De jongerenavond gaat iedere vierde donderdag van de maand door in de Ignatiuskapel (Prinsstraat 13 A) om 18.30 uur. Na de viering komen we – als de veiligheidsmaatregelen het toelaten – samen in 'Zomaar een dak' voor een lekkere maaltijd en een gezellige babbel. Meer op www.jongerenavond.ijd.be

Dankzij de vele jaren ervaring als godsdienstleerkracht weet Sara dat pubers van het zesde jaar secundair onderwijs echt bezig zijn met hun persoonsontwikkeling. "Breed en puur nadenken over hun 'levensbeschouwing' hoort daar zeker bij. Mijn kinderen vinden alleen niet de juiste plek om zelf hun weg in het geloof te vinden en erover van gedachten te wisselen met anderen. Misschien hebben we in onze Kerk nood aan meer plaatsen waar jongeren hun geloof kunnen delen op hun manier", vraagt Sara zich luidop af.

Verbaasd

Sara verbaast zich erover dat haar zonen maanden na hun trip naar Zout ter Lande nog zo enthousiast over hun ervaringen vertellen. Pieter was onder de indruk van het Godly Play-moment met het mosterdzaadje, Bram was dan weer fan van de verhalende kracht van pater Kenny. "Hij kon zo goed vertellen dat de wolf als het ware werkelijk tot leven kwam", zegt hij nog steeds ademloos.

Bijzonder was het gevoel van verbondenheid en eenheid tijdens de reis. "Ze waren de jongste deelnemers," zegt Sara, "maar dat verschil merkten ze niet op. Iedereen was gelijk en kon zichzelf zijn." Zelfs de logistieke ploeg maakte deel uit van het harmonieuze peloton. "We konden samen lachen, maar ook moeilijke momenten deelden we. Zalig toch", zegt Bram.

Pieter droomt dat iedereen zijn naaste kan liefhebben en goede daden mag doen. Bram wil alle mensen laten weten dat het geloof hun leven kan veranderen en dat alle jongeren met hun mening terechtkunnen bij IJD. Daan is stiekem een beetje jaloers op zijn oudere broers. Dit voorjaar doet hij zijn vormsel en kan ook hij volop genieten van de IJD-reizen en Inspirelli-activiteiten. (Nick Hannes)

Ben jij net als Bram, Pieter en Daan op zoek naar leuke jongerenreizen met net dat iets meer? Dan zit je goed bij IJD! Surf naar www.zomert.ijd.be en ontdek welke reizen IJD dit jaar voor jou in petto heeft.

© IJD

ONTDEK DE JEUGD

DE PLUSSERS VAN RIJKEVORSEL EN SINT-JOZEF

Deze bonte bende is al een hele tijd een gevestigde waarde binnen ons bisdom. Maandelijks komen 85 jongeren tussen 12 en 18 jaar en hun begeleiders samen voor een fantastische activiteit in meerdere kleine groepen. Iedere groep heeft zijn vaste leidingploeg die jaar na jaar doorschuift met haar leden. Zo gaan ze al jaren samen op pad en vormen ze inmiddels een hechte (vrienden-)groep. Een paar keer per jaar komen alle groepen samen voor een grote activiteit, zoals de startdag aan het begin van het werkjaar of een daguitstap. Ambiance verzekerd! Wat ook zeker niet mag ontbreken op hun jaarplanning is een winterkamp. In putje winter wagen alle groepen zich samen naar buiten en warmen ze zich aan enkele dagen vol spel, plezier en vriendschap. Super-cool!

Maak kennis met de plussers van Rijkervorsel en Sint-Jozef op www.plussersrijkevorsel.wordpress.com

© IJD

READY TO PLAY:

Voel je dat er iets gaande is in de groep of dat iemand zich niet goed voelt binnen je groep? Wil je hiervoor een gesprek aangaan over (mentaal) welzijn? Dan zijn de dobbelstenen van Joske een ideale tool om hierbij te gebruiken. Op de dobbelstenen staan vijf verschillende figuurtjes afgebeeld. Elk figuurtje verwijst naar een thema dat je bespreekbaar kan maken. Daarbij kan je gebruik maken van stellingen en voorbeeldvragen die op de website van Joske aangereikt worden (zie hieronder). Uiteraard kan je ook zelf aan de slag met de verschillende thema's. De dobbelstenen zijn dan een

DOBBELEN MET JOSKE

ideale gespreksstarter. Je kan deze methodiek zowel gebruiken voor een groepsgesprek als voor een individueel gesprek. Ben je een creatieveling? Dan kun je ook je eigen Joske-dobbelsteen in elkaar knutselen en er meteen mee aan het dobbelen gaan.

Meer op www.caw.be/jac/joske
De dobbelstenen zijn ook beschikbaar bij IJD Antwerpen.

© IJD

1. *Vrijwilligers vullen herderstassen met materiaal om aan de kersttafel een gezamenlijk moment rond het Vredeslicht van Betlehem te beleven. Eerst luisterden de communicanten tijdens een stemmig moment in een van de kerken van de pastorale eenheid De Heilige Apostelen naar het verhaal van een kleine herdersjongen, terwijl de vormelingen kennismaakten met de figuren uit de kerststal. Nadien kregen ze in een lantaam het Vredeslicht van Betlehem mee naar huis. Ook andere geïnteresseerden mochten vredeslichtjes meenemen. Zo geeft het Vredeslicht van Betlehem warme, vreugde, licht en hartelijkheid door aan alle mensen.*
2. *In 2015 riep paus Franciscus in zijn encycliek 'Laudato Si' iedereen op om mee zorg te dragen voor ons gemeenschappelijke huis. Zijn oproep viel niet in dovemansoren in de parochie Kontich-Kazeme van de pastorale eenheid Emmanuel. Naast de kerk Onze-Lieve-Vrouw-Onbevlekt-Ontvangen plantten de parochianen een kerspruimboom "als teken van ons engagement als geloofsgemeenschap om de integrale ecologie uit deze encycliek als basis te nemen voor ons handelen en spreken", aldus Koen Herreman van de geloofskerngroep. "Als we beginnen na te denken over een postcovidwereld hebben we bovenal een integrale benadering nodig, want 'alles is nauw met elkaar verbonden en de huidige problemen vragen om rekening te houden met alle factoren van de wereldcrisis', zoals de paus in 'Laudato Si' stelde."*
3. *De vreugde en energie spatten in het rond op 1 februari in de kerk van het Goddelijk Kind in Turnhout. Emmanuel Tomfiah, bruggenbouwer in de pastorale eenheid Clara van Assisi en pastoor van Turnhout en oud-Turnhout, werd aangesteld als provinciaal van de Belgische provincie voor de congregatie van de spiritijnen. Confrater Sooi Augustijns ging de viering voor, in aanwezigheid van een afvaardiging van de Belgische spiritijnse gemeenschap, leden van de pastorale eenheid, deken Lieven Snyers van Kempen-Oost en adjunct Juan Luyten. Emmanuel dankte zijn confraters voor het vertrouwen en beloofde zich te smijten ...*
4. *Sinds begin januari 2022 en nog tot eind maart vindt de Saint Mary's Eritrean Orthodox Tawahdo Church in Antwerp elke zaterdagochtend onderdak in de Sint-Franciscuskerk op de Bredabaan in Merksem. De kerk van Sint-Antonius a Padua in Antwerpen, al vele jaren de thuishaven van de Eritreeërs, is wat frisjes tijdens de wintermaanden. Daar is immers geen verwarming, tenzij in de winterkapel, die voor deze gemeenschap echter te weinig plaats biedt. Vanaf april, wanneer de lente terug haar intrede heeft gedaan, zal de Eritrese gemeenschap opnieuw op de Paardenmarkt in Antwerpen vieren.*

© PE De Heilige Apostelen

© Kontich-Kazeme

© Jan Jans

© Patrick van Bergen

WAS JIJ ERBIJ?

© Wendy Leyten

"De essentie van Kerstmis verdrinkt soms in het vele eten en drinken", stelt Jef Rombouts, vrijwilliger in de Deuzeldse parochie Heilig Hart in Schoten. Daarom namen we het initiatief vanuit de parochie om van onze overvloed te delen met anderen die het nodig hebben, meer bepaald de slachtoffers van de watersnood in Wallonië." In de aanloop naar Kerstmis lanceerde de parochie een oproep om mooi verpakte kerstpakketten, ter grootte van een schoenendoos, in te zamelen. "Die gaven we mee aan Frederik Janssens (36) uit onze parochie. Onmiddellijk na de ramp ging hij helpen in Trooz, een van de getroffen plekken. Sindsdien rijdt hij zowat elke week over en weer met een volle auto met hulpgoederen." Frederik getuigt: "De getroffen regio is zo dichtbij. Je kunt eenvoudigweg niet aan de kant blijven staan. Met een vriend ging ik op aangeven van het hulpcentrum bij mensen thuis helpen met uitbreken en modder weg-scheppen. Er was immens veel schade. Het hakte op me in. De situatie is nog steeds rampzalig, alleen hoor je er nog weinig over in het nieuws. Het is een aanslepende ramp. Daarom vertrek ik telkens opnieuw zodra mijn wagen volgeladen is met hulpgoederen."

HET VOORVAL UIT HET LEVEN GEGREPEN

CHINEES

Ik hielp de buggy mee over de stoep de spreekkamer in. "U bent de derde kerk die ik probeer", zei ze met het kind in huis vallend. Ik had meteen onraad moeten ruiken, want ze was nogal in het oranje met piercing in neus en onderlip. Maar ik rook alleen dat het kind al lang onderweg was. "Vertelt u het maar even", zei ik in spreekkamerjargon. "Het zit zo", begon ze. "Fred en ik zijn eerder nogal boeddhist. Maar omwille van zijn ouders willen we de kleine ook laten dopen, maar dan wel door een priester en een lama tegelijk. U kunt dan het water gieten en de lama een zegen uitspreken. De lama gaat akkoord, maar die twee vorige parochies wilden niet." Ze wachtte als wilde ze meteen mijn afkeuring van de twee parochies horen. In een flits van edelachtbare stille meditatie bedacht ik of ze soms te veel mee-neem-chinees had gehad. De 43: Katholiek doopsel speciaal en de 52: Boeddhistische mantra op drie wijzen? "Toch wel een beetje raar, vindt u niet?", zei ik. "U gaat een Toyota kopen en u zegt tegen de garagist: 'Maar het achterste stuk wil ik helemaal in Volkswagen?'" "Dat vind ik geen vergelijk", zei ze nu geïrriteerd. "U begrijpt blijkbaar ook al niet waar het in het boeddhisme om gaat!" "Mevrouw, ik heb een uiterst groot respect voor het boeddhisme. Ik zie punten van overeenkomst, maar ook groot verschil. En juist dat verschil is mij voldoende om te zeggen dat het niet kan." "Hoezo groot verschil?", vroeg ze nu. "Kijk, het doopwater kan je vergelijken met de eerste waarheid van het boeddhisme, want dat water is ook symbool voor lijden, voor ondergang, voor dingen

© Ronald Sledsens

› Ronald Sledsens

waar de mensen in verdrinken. En gedoopt worden is een beetje zoals de tweede waarheid. Het is geleidelijk je doopsel beleven en inzien dat christen-zijn niet betekent dat je leeft volgens je behoeften en begeerten alleen, want dan haal je alleen maar narigheid op je nek. Maar het verschil zit 'm in de staart. Een boeddhist moet zichzelf helemaal redden en rechtvaardigen, terwijl een christen gered wordt door Christus. En zijn zegen rust op uw kindje, daar is geen lama bij nodig." Ik zweeg en keek haar aan met de blik waarmee ik vroeger mondeling examen deed, wachtend op de quoterings door de prof. Ze gaf me een deliberatiecijfer: "Ik zal het er met Fred over hebben", zei ze rechtstaand, en nam de kleine Chinees mee.

Ronald Sledsens

relevant

geloof / kerk / mens / maatschappij

© Anja Don Porto Carero

› Als een lopend vuurtje. Zo luidt het motto van het diocesane ontmoetingsfeest als feestelijke afsluiter van het project 'Handelingen' en als opener op de toekomst. Daarin nemen we ook onze dierbare overledenen mee. Al het tweede jaar op rij stelt het woon-zorgcentrum Alfons Smet Residenties in Dessel in de pastorale eenheid Heilige Augustinus daartoe de pop upkapel op. "We maakten een vlinder die we ophingen in de kapel en waarbij we een kaarsje brandden voor wie het voorbije jaar overleden is", duidt pastoraal werker Jeffrey De Keyser van de Dienst Zinzorg. Een ingetogen vurig vlammetje voor elke bewoner ...

Volgende keer:

DE KRACHT VAN KWETSBAARHEID

www.relevant-bisdomantwerpen.be

